

Rakennusalan yritystoiminta

– erillisistä ammatinharjoittajista yhteiseen yritykseen

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketalous

kevät, 2023

Kati Ojantola

Liiketalouden koulutus

Tekijä Kati Ojantola

Työn nimi Rakennusalan yritystoiminta

Ohjaaja Sari Hanka

Tiivistelmä

Vuosi 2023

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää kahdelle nykyiselle ammatinharjoittajalle, millaisia eroavaisuuksia on ammatinharjoittajana toimimisen ja osakeyhtiömuotoisen yrittämisen välillä ja kuinka he voisivat yhdistää toimintansa yhteen yritykseen. Työn tavoitteena ei kuitenkaan ole aloittaa muutosprosessia. Työllä ei ole varsinaista toimeksiantajaa vaan se tehdään opinnäytetyön tekijän aloitteesta, jotta näitä kahta tekijän lähipiiriin kuuluvaa yrittäjää voidaan auttaa päätöksenteossa.

Opinnäytetyössä perehdytään yritystoimintaa sääteleviin lakeihin ja asetuksiin sekä verotuksen osalta Verohallinnon ohjeistuksiin ja kootaan selvitys, jossa käydään läpi yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimimista ja osakeyhtiömuotoista yritystoimintaa sekä yritysmuodon muuttamista ja osakeyhtiön perustamista. Lisäksi perehdytään joihinkin erityisesti rakennusalaa koskeviin erityispiirteisiin. Työ pyritään rajaamaan siten, että siitä on kyseisille yrittäjille hyötyä, eli käsiteltävät asiat koskevat heitä. Yrittäjien näkemystä nykytilanteesta sekä yritysmuotojen eroista tiedusteltiin haastattelemalla.

Lopputuloksena esitellään yritysmuodon muuttamisen toteutusvaihtoehtoja sekä yritysmuodon muutoksen mukanaan tuomia hyötyjä, haittoja sekä pohdittavia asioita. Opinnäytetyö tarjotaan yrittäjille luettavaksi heidän päätöksentekonsa tueksi.

Avainsanat osakeyhtiö, rakennusala, yksityinen elinkeinonharjoittaja, verotus

Sivut 48 sivua ja liitteitä 3 sivua

The objective of this thesis is to clarify the differences between being a private entrepreneur and operating as a limited company and how could two private practitioners combine their business to a single company. However, it is not an objective to this thesis to start the change of the business form process. This thesis does not have an actual commissioner, it is instead done on the initiative of the author of the thesis to help two private practitioners, who belong to the close circle of the author.

This thesis will give clarification to operating as a private entrepreneur or as a limited company as well as changing the business form and establishing a limited company by studying the laws and regulations which regulate business activities and the guidance of the Finnish Tax Administration. In addition, this thesis will study some of the special regulations especially concerning the construction industry. The vision of the two private practitioners will be inquired by interviewing them about the status of their businesses and their opinions about different forms of business.

As a result, the thesis will demonstrate the options on changing the business form and the benefits, disadvantages and things that need to be addressed when contemplating a change. The two practitioners will be given this thesis to read to help them with their decision-making process.

Keywords limited company, private entrepreneur, construction industry, taxation

Pages 48 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Nykytilanne.....	2
3	Yritysmuodot	5
3.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	5
3.2	Osakeyhtiö	6
4	Elinkeino toiminnan verotus	8
4.1	Osakeyhtiön verotus	9
4.2	Luonnollisen henkilön elinkeino toiminnan verotus	10
4.3	Henkilökuntaedut	13
4.4	Matkakustannukset	18
5	Hallinnolliset vaatimukset	19
5.1	Yrityksen päätöksenteko.....	20
5.2	Kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus.....	21
5.3	Palkkahallinto, vakuuttaminen ja sosiaaliturva	25
5.4	Varojen nosto yrityksestä	28
6	Toimialan vaikutus yritystoimintaan	29
6.1	Rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuus	30
6.2	Rakennusalan käännetty arvonlisäverotus	32
6.3	Tilaajavastuulaki.....	33
7	Toteutusvaihtoehdot.....	34
7.1	Uuden osakeyhtiön perustaminen	36
7.2	Elinkeino harjoittajasta osakeyhtiöksi	36
7.3	Uusi osakas.....	37
8	Johtopäätökset	38
8.1	Tulokset.....	39
8.2	Yrittäjien näkökulma	42
8.3	Jatkotoimenpiteet.....	42
8.4	Opinnäytetyöprosessi	43
	Lähteet.....	44

Liitteet

- Liite 1 Perustamissopimuksen malli
- Liite 2 Yhtiöjärjestyksen malli
- Liite 3 Osakassopimuksen malli

1 Johdanto

Työn tavoitteena on tarjota näkyvyyttä kahdelle yrittäjälle eri mahdollisuuksiin ja vaihtoehtoihin yritystoiminnan harjoittamiseksi jatkossa. Tavoitteena on myös selvittää yrittäjille hallinnolliset, verotukselliset, vastuukysymysten ja riskien eroavaisuudet yksityisen elinkeinonharjoittamisen ja osakeyhtiömuotoisen yrittämisen välillä sekä selvittää, kuinka voisi yhdistää tällä hetkellä kahden eri yrittäjän toiminnot samaan yritykseen. Työn tavoitteena ei kuitenkaan ole aloittaa yhtiömuodon muutosprosessia tai viedä sitä päätökseen.

Opinnäytetyön tekijän lähipiirissä toimii kaksi rakennusalan ammatinharjoittajaa, jotka tekevät säännöllisesti yhteistyötä. Kyseisten yritysten nykytilanne vaikuttaisi siltä, että olisi aiheellista tarkastella vaihtoehtoisia toimintamuotoja verotuksen, riskien, hallinnon ja vastuukysymysten kannalta. Opinnäytetyö tehdään kahden ammatinharjoittajan päätöksenteon tueksi, ja ammatinharjoittajien nykytilanne selvitetään haastattelun avulla, mutta muilta osin ammatinharjoittajat eivät ole opinnäytetyön toteutuksessa mukana. Opinnäytetyön tulokset tarjotaan heille luettavaksi.

Lähtötilanteen kartoittamiseksi haastatellaan yrittäjiä, selvitetään toiminnan luonne ja taloudellinen tilanne, yritystoiminnan tavoitteet sekä vastaan tulleet haasteet ja nykytilanteen riskit. Lisäksi opinnäytetyön tekijä arvioi yritysten nykytilaan taloushallinnosta vastaavan henkilön näkökulmasta.

Opinnäytetyössä kootaan tietoperustaa lähdeaineistosta, jotta voidaan vastata tutkimuskysymyksiin:

- Miten yritysmuodon muutos vaikuttaa käytännön toimintaan, yrityksen ja henkilöiden verotukseen sekä vastuisiin ja riskeihin?
- Mitkä ovat nykytilanteen haasteet, edut, ongelmatilanteet ja riskit?
- Miten yritysmuodon muutos ja yritysten yhdistäminen voidaan toteuttaa?

Lähdeaineistona käytetään yritystoimintaan sääteleviä lakeja ja asetuksia. Lisäksi etsitään tietoa Verohallinnon ja muiden viranomaisten ohjeistuksista. Näistä pyritään kokoamaan kirjallinen selvitys, joka auttaa yrittäjiä tekemään yritystoimintaan liittyviä valintoja sekä toimimaan mahdollisessa osakeyhtiössä lakien ja sääntöjen mukaisesti. Selvityksessä verrataan yritysmuodon vaikutusta esimerkiksi verotukseen, ansioihin, muihin etuihin sekä vertaillaan eri yritysmuotojen tarjoamia mahdollisuuksia sekä eri yritysmuotojen rajoitteita esimerkiksi yritys- ja yksityiskäytön erottelun, yrittäjän ja työntekijän vakuuttamisen tai mahdollisten etujen näkökulmasta. Opinnäytetyössä pyritään ottamaan lisäksi huomioon toimialaan liittyvät erityispiirteet.

Opinnäytetyön tekijänä oma tavoitteeni on selvittää osakeyhtiömuotoisen toiminnan vaatimuksia ja mahdollisuuksia, jotta osaan opastaa yrittäjiä sopivien valintojen tekemisessä. Taloushallintoalan työn kautta moni tässä työssä käsiteltävistä asioista on tullut jo aiemmin tutuksi, mutta tarkoitukseni on selvittää, mihin lakiin tai ohjeistuksiin asiat tarkalleen ottaen perustuvat ja miten ne vaikuttavat käytännön toimintaan.

2 Nykytilanne

Lähtötilanteessa on tarkastelussa kaksi erillistä ammatinharjoittajaa, ”toiminimeä”, jotka toimivat yksityisinä elinkeinonharjoittajina. Molemmat yritykset toimivat rakennusalalla, viime aikoina lähinnä pientalorakentamisessa. Yrityksillä ei ole erillisiä toimitiloja, vaan ne toimivat yrittäjien kodeista käsin. Työtä tehdään vaihtuvissa kohteissa, lähinnä Uudenmaan alueella. Ensimmäinen yrityksistä on perustettu 2010 ja toinen 2014. Yritystoimintaan molemmat ovat ajautuneet ikään kuin vahingossa tilanteessa, jossa sille on ollut tarve. Kummassakaan yrityksessä ei ole tällä hetkellä yrittäjän lisäksi muita työntekijöitä, yrittäjät ovat sen sijaan päätyneet tekemään melko paljon yhteistyötä. Yrittäjät eivät tällä hetkellä saa palkkatuloja muulta taholta. Kumpikin yritys on ollut jo useamman vuoden kannattava. Toiminnan vakiinnuttua ja yhteistyön lisääntyttyä ovat yrittäjät pohtineet yhteisen yrityksen perustamista hallinnollisen taakan vähentämiseksi, kahden yrityksen kulujen keventämiseksi sekä vastuiden ja riskien hallinnoimiseksi. Yrittäjillä ei kuitenkaan ole juurikaan tietoa yritystoiminnasta yleisesti tai esimerkiksi eri yritysmuodoista.

Nykytilanteen positiivisia puolia ovat toiminnan keveys ja joustavuus. Yrittäjät voivat nostaa yrityksistään varoja vapaasti, eivätkä yksittäiset nostot aiheuta erikseen toimenpiteitä. Koska yrityksissä ei ole muita työntekijöitä, ei yrityksillä ole palkanlaskenta- tai palkkailmoitusvelvoitteita. Elinkeinotoiminnassa käytettävien hyödykkeiden yksityiskäyttö on oikaistavissa verotuksessa, eikä edellytä luontoisetuarvojen laskentaa. Yrittäjien verotuksessa voidaan vähentää lisääntyneet elantokustannukset, eli päivärahaa vastaavat määrät sekä työhuonevähennys oman asunnon käytöstä elinkeinotoimintaan. Yritysten voidaan katsoa siis toimivan kotoa käsin. Nykyisen yritystoiminnan lopettaminen on myös helppoa, mikäli yrittäjä vaikkapa työllistyisi muuhun yritykseen.

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimimisen ehkä suurin riski on se, että yrittäjä on vastuussa toiminnasta myös omalla omaisuudellaan. Toki tähän riskiin voi varautua riittävällä vakuuttamisella. Tällaisella ”toiminimellä” voi olla myös asiakkaiden keskuudessa huonompi mielikuva, kuin osakeyhtiöllä. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole verotuksessa juuri mahdollisuuksia ns. verosuunnitteluun, sillä ammatinharjoittaja ei voi hyötyä verovähennyskelpoisista henkilökuntaeduista, vaan maksaa ne sitten nettotuloistaan, eikä jättää voittoja yritykseen. Mikäli toiminta kasvaa ja samalla yrityksen voitot kasvavat, nousee myös verotus ansiotuloverotuksen progression vuoksi. Ammatinharjoittajana toimimisessa riskinä on myös työn riittävyys sekä yrittäjän työkyvyn säilyminen. Työn loppuminen johtaa usein toiminnan lopettamiseen, jotta yrittäjä pääsisi sosiaaliturvaetuksien piiriin. Yrityksen nettovarallisuutta laskettaessa pankkitiliä ei lasketa nettovarallisuuteen mukaan, vaikka yrittäjä ei olisikaan nostanut yrityksen voittovaroja yrityksen tililtä pois. Yrityksellä, jolla ei ole paljoa käyttö- tai vaihto-omaisuutta, tämä voi muuttaa nettovarallisuuden negatiiviseksi. Nykytilanteessa on lisäksi huomioitava, että osa kuluista tulee erikseen molemmille yrityksille, eli kaksinkertaisena, lisäksi on hoidettava kahden yrityksen hallinnollisia tehtäviä ja taloushallintoa.

Nykytilanteen muodostamia pohdittavia kysymyksiä ovat olleet esimerkiksi Verohallinnon linjaus työsuhteen ja toimeksiantosuhteen määrittelystä, tilaajavastuuasioista sekä urakkailmoituksista. Kun yritykset ostavat työtä toisiltaan, ja etenkin jos tämä toimii vain toiseen suuntaan, on riskinä, että tällainen yksittäinen toimeksiantaja tulkittaisiinkin työnantajaksi, jota koskee työnantajan velvoitteet. Tilaajavastuu koskee yritystä, joka ostaa

työtä toiselta. Näin ollen nykytilanteessa alihankintaa ostava osapuoli yrittäjistä on joka tapauksessa vastuussa myös toisen yrittäjän velvoitteiden asianmukaisesta hoitamisesta. Rakennustyötä ostavan yrityksen tulee huolehtia urakkatietojen asianmukaisesta hoitamisesta, toki urakkasummien mukaan.

Yrittäjille toteutettiin haastattelu, jossa tiedusteltiin heidän näkemystään yrittämisestä ja heidän yritystensä tilanteesta. Haastattelun avulla haluttiin selvittää, mitä he ajattelevat yrittämisestä ja mitä he pitävät yritystoimintansa suurimpina riskeinä ja haasteina ja toisaalta, mitkä ovat yrittämisen parhaita puolia.

Kumpikin yrittäjä kokee yrityksensä tilanteen kuitenkin tällä hetkellä hyväksi taloudellisesti ja toistaiseksi myös työtilanne on ollut hyvä. Yrittäjät toteavat, että yritystoiminnan hyviä puolia ovat mm. vapaus päättää omista työajoistaan sekä työtehtävistään. He pitävät yritystoimintaa elinkeinonharjoittajina helppona ja ovat saaneet elinkeinotoiminnan sujuvaksi.

Haasteelliseksi he kokevat oman alansa kilpailutilanteen sekä itsensä markkinoinnin, lisäksi haasteita tuottaa työ- ja vapaa-ajan erottelu ja omasta jaksamisesta huolehtiminen. Yritystoiminnassaan suurimmiksi riskeiksi kumpikin yrittäjä kokee alan suhdanneherkkyyden, erityisesti uudisrakentamisen puolella sekä yleisen taloustilanteen, lisäksi tämäntyppiseen yrittäjyyteen liittyvät huolet omasta terveydestä tai mahdollisista tapaturmista ja sen mahdollisesti aiheuttamasta työkyvyttömyydestä sekä mahdollisista virheistä, joista yrittäjä on vastuussa.

Tavoitteena heillä on jatkaa yritystoimintaa ja toiveissa olisi, että työllisyystilanne pysyisi edelleen hyvänä ja yritystoiminta vakaana. Toinen yrittäjistä mainitsi, että yksityisenä elinkeinonharjoittajana kokee toiminnan riskialttiimpana, sillä on vastuussa omalla omaisuudellaan, mutta toisaalta pitää yksinyrittämisestä, sillä ei ole vastuussa tuolloin muiden työstä. Toisen ajatuksena olisi laajentaa tai muokata toimintaa siten, ettei se olisi niin suhdanneherkkää. Uudisrakentamisen lisäksi voisi tehdä vaikkapa saneeraustoimintaa.

3 Yritysmuodot

Vaihtoehtoisia yritysmuotoja on useita. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen on helpoin aloittaa ja sopii yksin tehtävään pienimuotoiseen työhön. Henkilöyhtiöt, eli avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö vaativat useamman yrittäjän, mutta ovat osin samankaltaisia yksityisen elinkeinonharjoittamisen kanssa. Osakeyhtiö on raskaampi, mutta sopii lähes kaikenlaiseen toimintaan, sen voi perustaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Lisäksi elinkeinotoimintaa voi harjoittaa osuuskuntana, joka on tarkoitettu yhteisyrittäjyyteen. Tähän opinnäytetyöhön otetaan lähempään tarkasteluun yksityinen elinkeinonharjoittaja, eli nykytilanne, sekä osakeyhtiö eli todennäköisin vaihtoehto yritysmuodoksi mahdollisen muutoksen jälkeen.

3.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimimisen voi aloittaa lähes kuka tahansa hyvin kevyesti. Itsensä elättämisen oikeus on kirjattu lakiin elinkeinon harjoittamisen oikeudesta. (Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 122/1919) Myös alaikäinen voi toimia elinkeinonharjoittajana. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on yhtä kuin yrittäjä itse. Yrittäjän elinkeinotoiminnassa voi olla mukana myös hänen puolisonsa sekä alle 14-vuotiaat lapsensa. Mikäli elinkeinotoiminnassa työskentelee ulkopuolisia työntekijöitä, toimintaa harjoitetaan erillisessä liiketilassa tai elinkeino, jota harjoitetaan, on määritelty luvanvaraiseksi, on elinkeinotoiminta kuitenkin ilmoitettava kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin ilmoittautumisella saa myös yrityksen nimelle suojan ja mahdollisuuden esimerkiksi yrityskiinnitykseen. (Patentti- ja rekisterihallitus, 2022)

Yritystoiminnan voi aloittaa ilmoittautumalla Verohallinnon rekistereihin ja pyytämällä Y-tunnuksen Verohallinnolta. Y-tunnus on henkilökohtainen, eli vaikka yritys lopetetaan, seuraa y-tunnus mukana mahdolliseen seuraavaan yritykseen. Mikäli yrityksen rekisteröi kaupparekisteriin, saa tarvittavat tunnuksat ja rekisteröinnin hoidettua samalla. Yritystoiminnan voi aloittaa heti, kun perustamisilmoituksen on tehnyt, ellei toiminta ole luvanvaraista. Yritystoiminnan aloittaminen ei vaadi alkupääomaa, mutta rekisteröityminen on maksullista. Perustamisilmoituksella määritellään yritykselle nimi ja toimiala. Lisäksi siinä

tulee olla elinkeinonharjoittajan henkilötiedot, yrityksen osoite- ja yhteystiedot sekä yrityksen kotipaikka. (Suomi.fi, 2022-b)

Yksityisen elinkeinotoiminnan lopettaminen tehdään ilmoittamalla lopettamisesta kaupparekisteriin. Lopettamisilmoitus on maksuton. Samalla yritys poistetaan Verohallinnon rekistereistä. Elinkeinotoiminnan velat tulee maksaa ja omaisuus joko myydä tai ottaa yksityiseen käyttöön. (Suomi.fi, 2021) Mikäli yritys ei kykene vastaamaan veloistaan, se voidaan asettaa konkurssiin. Konkursissa olevaan yksityistä elinkeinonharjoittajaa kohdellaan yksityishenkilönä, eikä elinkeinotoiminnan varallisuuden ja yksityisvarallisuuden välille tehdä eroa. Konkurssi ei vapauta veloista, vaan vastuu jatkuu luonnollisella henkilöllä, jollei velkoja ole saatu kokonaan suoritettua. (Minilex, n.d.-a) Yksityisen elinkeinonharjoittajan osalta esimerkiksi työttömyyskorvauksen ja muiden etuuksien edellytyksenä voi olla elinkeinotoiminnan lopettaminen ja poistaminen rekistereistä, jollei muutoin voi osoittaa työskentelyn loppuneen tai olevan sivutoimista. (Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, n.d.)

3.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on muodostaa ns. erillisen oikeushenkilön, eli se ei ole yhtä kuin yrittäjä. Osakeyhtiön omistajia ovat sen osakkaat, joita voi olla yksi tai useita. Osakkaat eivät ole osakeyhtiön toiminnasta henkilökohtaisessa vastuussa, mutta henkilökohtainen vastuu voi kuitenkin muodostua esimerkiksi, mikäli osakas takaa osakeyhtiön lainoja tai antaa henkilökohtaisen pantin velan vakuudeksi. Osakkeenomistajalla on myös vahingonkorvausvelvollisuus, mikäli tämä on myötävaikuttanut lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen ja näin aiheuttanut vahinkoa yhtiölle. Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakeyhtiön osakkaille. Osakeyhtiön toiminnasta määrätään yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiön osakkeet ovat yhdenvertaisia, jollei toisin määrätä, eivätkä tehtävät päätökset saa haitata tai edistää vain joidenkin osakkaiden etua. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että erilaiset osakkeet tuottavat eri äänimäärän tai erilaisen oikeuden varojenjako. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös rajoittaa oikeutta luovuttaa tai hankkia osake. Osakkeen oikeuksia voidaan käyttää, kun osakas on merkitty osakasluetteloon, jota hallituksen on pidettävä. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

Osakeyhtiö perustetaan kirjallisella perustamissopimuksella (liite 1), jonka kaikki osakkaat allekirjoittavat. Sopimuksella osakkaat merkitsevät itselleen yhtiön osakkeita. Sopimuksessa on mainittava päivämäärä, luettelo osakkeenomistajista ja näiden osakkeet, osakkeen merkintähinta, merkintähinnan maksuaika, hallituksen jäsenet ja tarvittaessa myös toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja. Lisäksi perustamissopimukseen tulee liittää yhtiöjärjestys (liite 2), jossa tulee mainita ainakin yhtiön toiminimi, yhtiön kotipaikka ja yhtiön toimiala. Lisäksi yhtiön tilikausi tulee mainita joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Osakkeiden merkintähinta voidaan maksaa rahana yhtiön tilille tai kokonaan tai osin muulla omaisuudella, eli apporttina. Yhtiö on rekisteröitävä kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoituksesta ja vain maksetut osakkeet voidaan rekisteröidä. Yhtiö syntyy rekisteröimisellä. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

Osakeyhtiö puretaan selvitysmenettelyssä. Yhtiökokouksen määränemmistö päättää selvitystilaan asettamisesta. Selvitysmenettelyn tarkoitus on selvittää yhtiön varallisuusasema, muuttaa tarvittaessa omaisuutta rahaksi, maksaa yhtiön velat ja suorittaa mahdollinen ylijäämä osakkeenomistajille. Selvitysmenettelyä varten on valittava yksi tai useampi selvitysmies, jotka hoitavat yhtiön asioita selvitystilassa. Selvitysmenettely ja selvitysmies on rekisteröitävä viipymättä. Selvitysmenettelyssä on haettava julkinen haaste velkojille. Kun tiedossa olevat velat on maksettu, voidaan yhtiön omaisuus jakaa. Selvitysmiesten on tehtävä lopputilitys, eli selvitys omaisuuden jaosta. Lopputilityksen tarkastaa yhtiökokous ja se on rekisteröitävä. Yhtiö on purkautunut, kun lopputilitys on esitetty yhtiökokouksessa ja purkautuminen rekisteröidään. Yhtiökokous voi päättää myös selvitystilan lopettamisesta ja toiminnan jatkamisesta. Mikäli yhtiön varat eivät riitä velkoihin, yhtiö on haettava konkurssiin. Konkurssiin asetettu yhtiö katsotaan purkautuneeksi, jos omaisuutta ei ole jäljellä tai sen käytöstä ei ole määrätty konkurssissa. Yhtiö poistetaan rekisteristä, mikäli sillä ei ole varoja selvityskuluihin, varoista ei ole tietoa, tai joku muu taho ottaa hoitaakseen selvitysmenettelyn kulut. Yhtiö voidaan myös määrätä selvitystilaan tai poistaa rekisteristä, mikäli sillä ei ole toimikelpoista hallitusta, sillä ei ole edustajaa, se ei ole toimittanut tilinpäätösasiakirjoja rekisteröitäväksi tai yhtiö on asetettu konkurssiin, joka on rauennut varojen puutteeseen. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

4 Elinkeinotoiminnan verotus

Elinkeinotoiminnan verotusta käsitellään laissa elinkeinotulon verottamisesta. Kyseisessä laissa elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa, tai lain 1§ 2 momentissa tarkoitettun yhteisön harjoittamaa toimintaa, joka muodostaa elinkeinotoiminnan tulolähteen. Verovuoden elinkeinotoiminnan tulos on veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen sekä muiden vähennyskelpoisten erien erotus. Elinkeinotoiminnan tulos verotetaan tuloverolain mukaan. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968)

Elinkeinotoiminnan veronalaisia tuloja ovat mm. yrityksen omaisuudesta saadut luovutushinnat, vuokraamisesta ja työn suorittamisesta saadut korvaukset sekä omaisuuden tuottamat tuotot ja voitot. Verotuksessa vähennyskelpoisia menoja ovat tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot. Tällaisia ovat mm. yrityksen omaisuuden hankintamenot tietyin rajoituksin, elinkeinotoiminnassa käytettävien tilojen ja tarvikkeiden vuokrat, elinkeinotoiminnassa työskennelleiden palkat ja vakuutusmaksut, mainos- ja markkinointikulut, yritystoiminnan perustamis- ja järjestelykulut sekä 50 prosenttia edustuskulujen määrästä. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968)

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset ja muut rahoitusvarat. Vaihto-omaisuutta ovat elinkeinotoiminnassa sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tarkoitetut hyödykkeet sekä elinkeinotoiminnassa kulutettaviksi tarkoitetut tarvikkeet. Käyttöomaisuutta ovat elinkeinotoiminnassa pysyvään käyttöön tarkoitetut hyödykkeet, kuten esimerkiksi, rakennukset, koneet, kalustot ja muut sellaiset hyödykkeet. Muuta omaisuutta ovat yhtiön toimintaan kuuluvat varat, joita ei ole luettava elinkeinotoiminnan rahoitus-, vaihto-, sijoitus- tai käyttöomaisuuteen. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968)

Vaihto-omaisuuden osalta hankintamenoksi luetaan se osuus, joka verovuoden aikana on myyty, käytetty tai menetetty. Verovuoden päättyessä jäljelle jääneen vaihto-omaisuuden osalta kuluksi voidaan huomioida se osuus, joka ylittäisi vastaavan omaisuuden hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968) Käytännössä tämä tarkoittaa varaston inventointia vuosittain, ja kuluksi voidaan

kirjata se osuus kuluvan ja edellisten vuosien hankinnoista, joka tosiasiaassa on käytetty kuluvan vuoden aikana. Varastossa verovuoden lopussa olevat hyödykkeet jäävät käytettäväksi ja kirjattavaksi myöhemmin.

Tulo verotetaan sinä vuonna, jonka aikana se on saatu rahana, saamisena tai muuna etuutena. Pitkän valmistusajan vaativat suoritteet voidaan kirjata tuloksi valmistusasteen perusteella. Menot huomioidaan sinä vuonna, jolloin menon suorittamisvelvollisuus on syntynyt. Kulut, joiden suuruus määräytyy ajan perusteella, ovat sen verovuoden kulu, jonka ajalta kulut maksetaan. Kolmen tai useamman vuoden ajan elinkeinotoimintaan käytettävät hyödykkeet vähennetään verotuksessa vuosittaisina poistoina. Hyödykkeen hankintahinta jaetaan sen arvioidulle käyttöajalle. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968)

Elinkeinotoiminnan verovuoden tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavan 10 verovuoden aikana sitä mukaa kuin tuloa syntyy. Elinkeinotoiminnan tappiolla tarkoitetaan verotuksessa vahvistettua tappiollista tulosta. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968)

4.1 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö maksaa tuloveroa verotettavasta tuloksestaan 20 prosenttia (Tuloverolaki 1535/1992 § 124). Osakeyhtiön voittovarot voidaan jättää yritykseen tai jakaa voitonjakona yrityksen osakkaille. Voiton käsittelystä päättää yhtiökokous. (Osakeyhtiölaki 624/2006) Osakeyhtiön verotettava tulo lasketaan vähentämällä verovuoden tulosta aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot (Tuloverolaki 1535/1992). Osakeyhtiön tappiota ei voi vähentää, mikäli tappiovuoden aikana tai sen jälkeen osakeyhtiön osakkeista on vaihtanut omistajaa (Tuloverolaki 1535/1992 § 122).

Osakeyhtiöstä nostetusta palkasta osakas on verovelvollinen kuten kuka tahansa palkansaaja. Palkka ja luontoisedut ovat ansiotuloa. (Tuloverolaki 1535/1992)

Jos osakas nostaa yksityisestä osakeyhtiöstään osinkoa, on osingosta 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen saakka kuin osingon määrä vastaa osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista korkoa. Pääomatulosta suoritetaan tuloveroa 30 prosenttia. Siltä osin kuin pääomatulon määrä ylittää 30 000 euroa, pääomatulosta suoritetaan veroa 34 prosenttia. Käytännössä tämä siis tarkoittaa 7,5–8,5 % verotusta tällaiselle osingolle. Mikäli tällä tavoin laskettu osinko kuitenkin ylittää 150 000 euroa, on siitä 85 prosenttia pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Mikäli osinkoa nostetaan enemmän kuin 8 prosentin vuotuisen tuoton verran, on ylittävistä osasta 75 prosenttia ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Mikäli osingon perusteena on työpanos, on osinko kokonaan ansiotuloa (Tuloverolaki 1535/1992 § 33b). Varojen jakoa vapaan oman pääoman rahastosta pidetään verotuksessa osingonjakona, ellei kyseessä ole ollut yhtiöön tehty pääomansijoitus (Tuloverolaki 1535/1992 § 33b). Mikäli osakkaan katsotaan saaneen peiteltyä osinkoa, on siitä 75 prosenttia ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa (Tuloverolaki 1535/1992 § 33b, § 45a).

Mikäli osakas on verovuonna saanut osakeyhtiöltä lainaa ja sitä on verovuoden päättyessä maksamatta takaisin, katsotaan maksamatta oleva määrä osakkaan veronalaiseksi pääomatuloksi. Jos osakas kuitenkin maksaa lainasumman takaisin viimeistään viiden vuoden aikana lainan nostamisesta, voi takaisinmaksun vähentää tulonhankkimismenona. (Tuloverolaki 1535/1992 § 53a)

4.2 Luonnollisen henkilön elinkeinotoiminnan verotus

Luonnollisen henkilön tulo jaetaan kahteen tulolajiin, joita ovat pääomatulo ja ansiotulo (Tuloverolaki 1535/1992 § 29). Elinkeinotoiminnan tulos lasketaan erikseen ja otetaan aikaisempien vuosien vahvistettujen tappioiden vähentämisen jälkeen huomioon jaettavana yritystulona verovelvollisen ansiotuloa ja pääomatuloa laskettaessa (Tuloverolaki 1535/1992 § 30).

Veronalaista pääomatuloa on omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun

ohessa korkotulo, osinkotulo osittain, vuokratulo ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus. (Tuloverolaki 1535/1992) Pääomatulosta suoritetaan tuloveroa 30 prosenttia. Siltä osin kuin pääomatulon määrä ylittää 30 000 euroa, pääomatulosta suoritetaan veroa 34 prosenttia. (Tuloverolaki 1535/1992 § 124)

Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä etuus. Luonnollisen henkilön on suoritettava valtiolle tuloveroa verotettavasta ansiotulostaan progressiivisen tuloveroasteikon perusteella ja verotettavasta pääomatulostaan tuloveroprosentin mukaan. Luonnollisen henkilön on lisäksi suoritettava verotettavasta ansiotulostaan tuloveroa kunnalle vahvistetun kunnallisveroprosentin mukaan. (Tuloverolaki 1535/1992) Luonnollisen henkilön tulona verotettavasta verovuoden elinkeinotoiminnan tulosta vähennetään yrittäjävähennyksenä viisi prosenttia (Tuloverolaki 1535/1992 § 30a).

Jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan yrityksen nettovarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Ansiotuloa on jaettavasta yritystulosta se osuus, jota ei ole laskettu pääomatuloksi. Verovelvollinen voi kuitenkin vaatia, että pääomatulo-osuudeksi katsotaan 10 prosentin tuottoa vastaava määrä tai että yritystulo katsotaan kokonaan ansiotuloksi. (Tuloverolaki 1535/1992 § 38) Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus on se jäännös, joka saadaan, kun yrityksen elinkeinotoiminnan varoista vähennetään velat. Luonnollisen henkilön varoina ei kuitenkaan pidetä tavanomaisia pankkitalletuksia eikä velkoina tällaisiin talletuksiin kohdistuvaa velkaa. Velkana ei pidetä yrityksen omaa pääomaa, rahastoja eikä varauksia. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005 §15)

Luonnollisen henkilön elinkeinotoiminnan tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tulosta. Verovelvollinen voi kuitenkin vaatia, että tappio vähennetään hänen tappiovuoden pääomatuloistaan joko kokonaan tai osittain. Näin menetellään myös, mikäli elinkeinotoiminta lopetetaan. (Tuloverolaki 1535/1992)

Yksityinen liikkeen- tai ammatinharjoittaja saa vähentää verotuksessa tekemänsä toimintavarausten. Toimintavaraus voi olla korkeintaan 30 prosenttia tilikauden päättymistä

edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen palkkojen määrästä. Se osa varauksesta, joka ylittää enimmäismäärän, katsotaan tuloksi. Kun varaus puretaan, katsotaan se purkuvuoden tuloksi. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 § 46a)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan auto kuuluu yksityisiin varoihin, mikäli autolla ajetaan muuta kuin elinkeinotoimintaan liittyvää ajoa enemmän kuin 50 % auton kokonaisajoista. Mikäli yksityisvaroihin kuuluvaa autoa on käytetty elinkeinotoimintaan, voi elinkeinonharjoittaja hakea lisävähennystä auton käytöstä. Lisävähennys vastaa kilometrikorvausta. Auto kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, mikäli sitä käytetään vain tai pääasiallisesti elinkeinotoiminnassa. Tällöin elinkeinotoiminnan kuluiksi kirjataan auton todelliset kulut ja verotuksessa tulee oikaista yksityisajoihin liittyvät kulut. Tällaisen auton käytöstä tulee pitää ajopäiväkirjaa tai vastaavaa seurantaa, jotta lisävähennyksen voi hakea tai yksityisajoihin liittyvät kulut laskea. (Verohallinto, 2017-a)

Elinkeinotoiminnan korkokulut ovat pääsääntöisesti vähennyskelpoisia. Mikäli yksityisen liikkeen tai ammatin oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi yksityisottojen takia, korkokulut eivät ole täysin vähennyskelpoisia, sillä niiden ei katsota johtuneen elinkeinotoiminnasta. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 § 18)

Elinkeinotoiminnassa työskennelleiden henkilöiden palkkakulut ovat vähennyskelpoisia, lukuun ottamatta verovelvollisen puolisolle ja enintään 14-vuotiaalle lapselle maksettua palkkaa. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 §8, § 16) Muille perheenjäsenille maksetun palkan vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on, että palkka vastaa ulkopuoliselle maksettavan palkan määrää (Tuloverolaki 1535/1992 § 31).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi vähentää työtilasta johtuneet kulut yrityksen verotuksessa. Mikäli käytössä on vuokrattu ulkopuolisen omistama tila, on vuokra vähennyskelpoista. Mikäli toimintaa varten on hankittu kiinteistö tai osakehuoneisto, voi kiinteistöön kohdistuvat kulut vähentää verotuksessa. Vastikkeen vähennyskelpoisuus määräytyy sen mukaan, kuinka vastike käsitellään asunto- tai kiinteistöyhtiön kirjanpidossa. Mikäli yksityinen elinkeinonharjoittaja käyttää elinkeinotoiminnassa kotinsa yhteydessä olevaa tilaa, hän ei voi maksaa siitä itselleen vuokraa vaan voi vähentää työtilan kulut

verotuksessa. Tietyissä tilanteissa kulut voi vähentää todellisten kustannusten mukaan. Tässä tapauksessa on kuitenkin esitettävä luotettava selvitys kuluista. Toinen vaihtoehto on käyttää kaavamaista työhuonevähennystä. (Verohallinto, 2021-b)

4.3 Henkilökuntaedut

Työnantaja voi luovuttaa rahapalkan sijaan tai sen lisäksi palkansaajan käyttöön järjestämänsä ja kustantamansa hyödykkeen, eli tavaran tai palvelun, jota kutsutaan luontoiseduksi. Kyseisen hyödykkeen tulee olla työnantajan omistama tai hallitsema. Luontoisetu on veronalaista tuloa palkansaajalle. Luontoisedulle määritellään verotusarvo, joko sen käypä arvo tai verohallinnon vuosittain määrittämien laskentaperusteiden mukainen arvo. Osakeyhtiön osakkeenomistajat voivat saada palkkaa omistamastaan yhtiöstä ja täten myös saada luontoisetuja. Luontoisetujen arvostaminen verohallinnon luontoisetupäätöksen mukaan edellyttää kuitenkin, että osakkeenomistaja tai yhtiömies työskentelee yhtiön lukuun, etuja on käsitelty asianmukaisesti palkkatulona ja että edut on ilmoitettu tulorekisteriin. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi nostaa yrityksestään palkkaa, eli olla palkansaaja, eikä näin ollen ottaa luontoisetuja. (Verohallinto, 2022-d) Tavanomaisia luontoisetuja ovat mm. matkapuhelinetu, autoetu ja ravintoetu.

Palkansaaja voi saada työnantajaltaan aterian vastikkeetta tai käypää hintaa alempaan hintaan. Tällöin on kyseessä ravintoetu. Ravintoedun tulee olla vain palkansaajan henkilökohtaisessa käytössä ja se on oltava tarkoitettu vain työpäivän aikana tapahtuvaan ateriointiin, jotta se voidaan arvostaa luontoisetupäätöksen mukaan. Ravintoedun verotusarvo määritellään vuosittain verohallinnon päätöksellä. (Verohallinto, 2022-d)

Työnantaja voi tarjota palkansaajan tai hänen perheenjäsenensä käyttöön työnantajan henkilö- tai pakettiauton. Tällöin palkansaajalle muodostuu autoetu. Autoetu voidaan tarjota joko vapaana etuna, jolloin työnantaja maksaa auton kaikki kustannukset, tai käyttöetuna, jolloin palkansaajan kuluksi jäävät ainakin käyttövoimakulut. Autoedun laskentaan voidaan valita myös kilometriperusteinen laskentatapa, mikäli yksityisajoja tulee vähemmän kuin 18 000 kilometriä vuodessa. Valinta edellyttää ajopäiväkirjan pitämistä ja sitä on noudatettava systemaattisesti. Mikäli autolla ajetaan työajoa yli 30 000 kilometriä vuodessa,

edun perusarvo on 80 % normaalisti lasketusta perusarvosta. Myös työnantajan auton tilapäinen käyttö muodostaa autoedun, jolle lasketaan kilometrihintaa, joka sitten kerrotaan ajettujen kilometrien määrällä. (Verohallinto, 2022-d)

Työnantajan kustantamasta autotallista tai auton säilytyspaikasta muodostuu autotallietu. Tyypillisesti tällainen sijaitsee lähellä palkansaajan kotia. Autotalliedun arvo verotuksessa määrätään vuosittain luontoisetupäätöksellä. Työpaikan läheisyydessä sijaitseva autopaikka, joka on työpäivän aikana käytettävissä, ei sen sijaan muodosta luontoisetua. (Verohallinto, 2022-d)

Työnantajan kustantaman puhelinliittymän käytöstä myös yksityispuheluihin muodostuu puhelinetu. Pelkästä pääasiassa työkäyttöä varten hankitusta puhelimesta ei synny veronalaista etua, ei myöskään silloin, jos palkansaaja käyttää puhelimesta yksityispuheluihin omaa liittymää. Liittymään sisältyvä datayhteys ei muodosta erillistä etua. (Verohallinto, 2022-d)

Näiden lisäksi työnantaja voi tarjota mm. asuntoedun, työsuhdematkalipun tai polkupyöräedun, joiden arvo on määritelty luontoisetupäätöksellä. Lisäksi on mahdollista tarjota sääntelemättömiä etuja, jolloin edun arvo muodostuu edun käyvän arvon perusteella. (Verohallinto, 2022-d)

Verovapaita henkilökuntaetuja ovat työnantaja työntekijöilleen järjestämät edut, jotka annetaan työsuhteen perusteella, ja jotka eivät ole korvausta tehdystä työstä. Edut voivat olla joko kokonaan tai osittain verovapaita tai kokonaan veronalaisia. Edun verovapaus edellyttää kollektiivisuutta, eikä etu saa olla annettu rahapalkan sijaan. Työnantajana pidetään sitä, jonka palveluksessa palkansaaja on edun saamishetkellä ja jolle tehdystä työstä palkansaaja saa palkkaa. Pelkän osakkaan ei katsota kuuluvan henkilökuntaan, vaan osakkaan tulee työskennellä yrityksessä, jotta edut voivat olla verovapaita. Osakas voi kuitenkin olla myös yrityksen ainoa työntekijä. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi olla itsensä työnantaja, eikä näin ollen kuulua yrityksen henkilökuntaan. He voivat antaa verovapaita etuja henkilökunnalleen, mutta yrittäjän itselleen järjestämänsä edut eivät ole verovapaita. (Verohallinto, 2022-c)

Työnantajan tulee tarjota työntekijöille työterveyshuolto työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä työntekijöiden turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemiseksi ja edistämiseksi. Jotta työterveyshuolto voi olla verovapaata, sen tulee olla työnantajan järjestämää sekä perustua ohjesääntöön, työehtosopimukseen tai vastaavaan asiakirjaan, jossa terveydenhuollon taso ja laajuus on määriteltä. Työterveyshuoltolakea sovelletaan työsopimuksen perusteella tehtävään työhön. Yrittäjien osalta noudatetaan lakia soveltuvien osin. Yrittäjällä ei ole velvollisuutta järjestää itselleen työterveyshuoltoa, mikäli yrityksen palveluksessa ei ole työntekijöitä. Yrittäjän työterveyshuolto on kuitenkin verovapaata, jos hänen on tehnyt työterveyspalveluiden järjestämisestä sopimuksen ja terveydenhuoltojärjestelyt perustuvat ohjesääntöön. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi olla itsensä työnantaja, eikä näin ollen voi järjestää itselleen kuin pakollisen terveydenhuollon. Työterveyshuollon tulee olla lähtökohtaisesti koko henkilökunnan käytettävissä, jotta verovapauden edellytykset täyttyvät. Tavanomaisena työterveyshuoltona pidetään Sairausvakuutuslain mukaiseen korvaukseen oikeuttavaa työterveyshuoltoa. Myös muut tavanomaiset terveydenhuoltopalvelut, esimerkiksi erikoislääkäripalvelut, voivat olla verovapaita. Hammashoito voi olla verovapaata vain, jos se on työnantajan järjestämää, siitä on sovittu työterveyshuoltoa koskevassa ohjeessa ja hoito on tavanomaista ja kohtuullista. Silmälasikustannukset voivat olla työterveyshuoltoon kuuluvia vain, jos kyse on työhön liittyvistä erikoislaseista. Fysioterapia voi olla verovapaata vain osana työnantajan järjestämää työterveyshuoltoa. Lääkekulut voivat olla verovapaita, jos ne kuuluva työterveyshuoltoon ja ovat kohtuullisia. Kohtuullisina kustannuksina voidaan pitää noin 3000 euron suuruisia yksittäisiä hoitotapahtumia. (Verohallinto, 2022-c) Työnantaja voi hakea korvausta työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista. Myös yrittäjällä, joka on järjestänyt itselleen työterveyshuoltoa, on oikeus saada korvausta. Kustannukset korvataan edellyttäen, että toiminta on toteutettu työterveyshuoltolain mukaisia tarpeellisia voimavaroja käyttäen. (Sairausvakuutuslaki 1224/2004)

Henkilökunta-alennuksia voidaan antaa verovapaasti, mikäli ne ovat tavanomaisia ja kohtuullisia sekä koko henkilökunnan käytettävissä. Verovapaan henkilökunta-alennuksen voi antaa vain oman työnantajan valmistama tai kaupan pitämään tuotteeseen. Alennuksen kohtuullisuutta voidaan arvioida asiakkaille myönnettävien alennusten ja yrityksen

omakustannushinnan perusteella. Vioittuneita tuotteita voi myydä tätä alempaan hintaan. (Verohallinto, 2022-c)

Työnantaja voi muistaa henkilökuntaansa sekä työnantajan että työntekijän merkkipäivinä erilaisilla lahjoilla. Työntekijän saama lahja on verovapaa, mikäli se on saatu muuna kuin rahana tai siihen verrattavana suorituksena, ja lahja on tavanomainen ja kohtuullinen. Työnantaja voi lisäksi antaa verovapaasti muita vähäisiä lahjoja, mikäli ne annetaan kollektiivisesti koko henkilökunnalle. (Verohallinto, 2022-c)

Henkilökunnalle voidaan järjestää kohtuullista ja tavanomaista virkistys- ja harrastustoimintaa verovapaasti. Virkistys- ja harrastustoimintaa voi olla muun muassa työnantajan järjestämä urheilu- tai liikuntatoiminta tai kulttuuritoiminta, erilaiset työkyky- ja työhyvinvointipäivät sekä tavanomaiset juhlatilaisuudet. Virkistystoimintaa voi järjestää myös virtuaalisesti tai järjestämällä sitä varten kerhoja. Työnantaja voi myös tarjota työpaikalle yhteiseen käyttöön lehtiä tai järjestää ilmaista hedelmä-, kahvi- tai virvoitusjuomatarjoilua. (Verohallinto, 2022-c)

Työnantaja voi lisäksi tarjota työntekijöille omaehtoista liikunta- ja kulttuuritoimintaa, jolloin työntekijä voi itse valita toiminnan, sekä sen paikan ja ajankohdan. Verovapaata omaehtoista liikunta- ja kulttuuritoimintaa voi tarjota enintään 400 euron arvosta vuodessa, ja se on tarjottava koko henkilökunnalle ja sen on oltava vain työntekijän käytössä. Virkistystoimintana on mahdollisuus tarjota myös hierontaa. Työnantaja voi maksaa kustannukset kokonaan tai osittain tai edun voi järjestää kohdennetun maksuvälineen avulla. Koko henkilökunnalla tulee olla mahdollisuus käyttää etua. (Verohallinto, 2022-c)

Lisäksi on mahdollista tarjota verovapaasti yhteiskuljetus asunnon ja työpaikan välillä, hankkia sairaan lapsen tilapäistä hoitoapua sekä järjestää työkäyttöä varten tietoliikenneyhteys, jota voi käyttää myös yksityiskäyttöön. (Verohallinto, 2022-c)

Pakollisten, lakisääteisten, vakuutusten lisäksi työnantaja voi ottaa henkilöstölleen erilaisia vapaaehtoisia vakuutuksia, kuten esimerkiksi kuolemanvaravakuutuksen, vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, työkyvyttömyysvakuutuksen tai vapaaehtoisen sairauskuluvakuutuksen. Työntekijän tulee olla työsuhteessa työnantajaan, jotta

vapaaehtoinen riskihenkilövakuutus voi olla verovapaa etu. Vapaaehtoisten riskihenkilövakuutusten verokohteluun sovelletaan vastaavia periaatteita kuin pakollisen vakuutusten. Palkansaaja ei saa vakuutuksesta etua siinä vaiheessa, kun työnantaja maksaa maksuja, vaan vasta kun tälle maksetaan vakuutukseen perustuvia suorituksia. Näin ollen työnantajan maksamat maksut eivät pääsääntöisesti ole verotettavaa tuloa palkansaajalle. Vakuutuksen tulee olla työnantajan ottama ja työnantajan maksama. Osakkeenomistajalle otettu vapaaehtoinen riskihenkilövakuutus voi olla verovapaa etu samoilla ehdoilla, kuin palkansaajalle. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole velvollinen ottamaan itselleen pakollista lakisääteistä tapaturmavakuutusta, mutta vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia menoja verotuksessa. Sen sijaan yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi saada itseltään verovapaita henkilökuntaetuja, eikä vähentää niiden kustannuksia elinkeinotulostaan, eikä siten voi vähentää itselleen ottamiensa muiden riskihenkilövakuutusten, kuin vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, maksuja elinkeinotulostaan. (Verohallinto, 2022-f)

Työnantaja voi täydentää, muttei korvata, pakollista työterveyshuoltoa vapaaehtoisella sairauskuluvakuutuksella. Tällöin henkilökunta on oikeutettu laajempaan terveyden- ja sairaanhoitoon. Vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus voi olla verovapaa etu, mikäli siihen sisältyvä sairaan- ja terveydenhoito on tavanomaista ja kohtuullista, ja etu on annettu koko henkilökunnalle. Vakuutus tulee lisäksi olla työnantajan ottama ja maksama, ja myös vakuutusmaksun tulee olla kohtuullinen. Sairauskuluvakuutuksen verovapauden edellytyksenä on, että vakuutettu henkilö on työsuhteessa työnantajaan ja työskentelee työnantaja palveluksessa. Näin ollen osakkeenomistajalle otettu vakuutus voi myös olla verovapaa, mikäli tämä työskentelee tosiasiallisesti yrityksessä. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa palkkaa itselleen, eikä myöskään saada itseltään verovapaita henkilökuntaetuja. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi myöskään vähentää itselleen ottamansa sairauskuluvakuutuksen maksuja elinkeinotulostaan. (Verohallinto, 2017-b)

4.4 Matkakustannukset

Työnantaja voi korvata palkansaajalle työmatkasta aiheutuneita kustannuksia. Työmatkalla tarkoitetaan työn suorittamiseksi tehtyä tilapäistä matkaa varsinaisen työpaikan ulkopuolelle. Mikäli varsinaista työpaikkaa ei ole, työmatka alkaa palkansaajan asunnolta. Myös matka muulle kuin oman työnantajan työtekemispäikalle on työmatka. Palkansaajan asunnon ja varsinaisen työpaikan välinen matka ei ole työmatka. Työnantaja voi korvata verovapaasti matkustamiskustannukset, kuten matkaliput ja työvälineiden kuljetuksen tai kilometrikorvausta oman auton käytöstä. Lisäksi ruokailu- ja muiden elinkustannusten lisäksi voidaan verovapaasti korvata päivärahaalla, mikäli erityinen työtekemispäikka on yli 15 kilometrin etäisyydellä joko palkansaajan varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, ja yli 5 kilometrin etäisyydellä sekä varsinaisesta työpaikasta että asunnosta. Jos työmatka on kestänyt yli 6 tuntia, on palkansaajalla oikeus osapäivärahaan, ja jos työmatka on kestänyt yli 10 tuntia, on palkansaajalla oikeus kokopäivärahaan. Jos työmatkasta ei makseta päivärahaa, eikä palkansaajalla ole mahdollisuutta ruokailla tavanomaisella ruokailupaikallaan, voidaan tälle maksaa ateriakorvausta. (Verohallinto, 2022-h)

Toimialoja, joilla työtekemispäikkaa joudutaan vaihtamaan usein alalle tunnusomaisesti, pidetään erityisaloina. Käytännössä tällaisia ovat esimerkiksi rakennus-, maanrakennus- ja metsäala. Tällaisten alojen työmatkan käsite on laajempi, mutta verovapaasti maksettavat korvaukset ja vähennysoikeus on muita aloja rajoitetumpaa. Erityisalan säännöksiä sovelletaan vain työtekemispäikkoihin, joilla ei ole varsinaista työpaikkaa. Varsinainen työpaikka voi olla myös toimisto, teollisuushalli tai tietty työmaa, jos työtekemispäikkä työskentelee siellä vakituisesti. Pelkkä ala tai ammattinimike ei määrittele erityisalalla työskentelyä, vaan sitä arvioidaan työtekemispäikkäkohtaisesti. Erityisalalla työskentelevällä ei ole päivittäisiltä matkoilta oikeutta verovapaaseen päivärahaan, vaikka aika- ja etäisyysvaatimukset täyttyisivät. Työnantaja voi kuitenkin korvata matkustamisesta aiheutuneita kuluja, kuten maksaa kilometrikorvausta sekä maksaa ateriakorvausta, mikäli työtekemispäikkä ei ole järjestetty työpaikkaruokailua työmaalla tai sen läheisyydessä. Erityisalalla verovapaata päivärahaa voidaan maksaa vain, mikäli palkansaaja on yöpynyt työmatkalla, hänellä on varsinainen asunto muualla, aika- ja etäisyysvaatimukset täyttyvät ja työkomennus ei ole katkennut. (Verohallinto, 2022-b)

Jos työkohteet vaihtuva tyypillisesti päivittäin tai viikoittain tai jopa saman työpäivän aikana, palkansaajaa pidetään liikkuvaa työtä tekevänä, vaikka työ olisi luonteeltaan erityisalan työtä. Liikkuvaa työtä tekeväälle muodostuu varsinainen työpaikka paikkaan, jossa hän säilyttää työvarusteitaan tai josta hän hakee työmääräykset. Varsinaisen työpaikan muodostuminen ei siis edellytä työskentelyä kyseisessä paikassa. Myös oma asunto voi olla liikkuvaa työtä tekevän palkansaajan varsinainen työpaikka, tai varsinaista työpaikkaa ei ole, jolloin työmatkan katsotaan alkavan kotoa. (Verohallinto, 2021)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen päivärahaa tai kilometrikorvausta, mutta sen sijaan tilapäisistä matkoista aiheutuneet lisääntyneet elantokulut ovat vähennyskelpoisia elinkeinonharjoittajien verotuksessa. Todellisten kustannusten lisäksi verotuksessa myönnetään lisävähennys. Todellisten kustannusten ja lisävähennyksen yhteenlaskettu enimmäismäärä on vastaava kuin Verohallinnon päätöksen päivärahojen ja kilometrikorvausten enimmäismäärä. Lisävähennyksen hakemiseksi on tehtävä selvitys vähennyksen edellytysten täyttymisestä. Työmatkana pidetään tulonhankkimiseen liittyvää matkaa, jonka yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee tavanmukaisen toiminta-alueensa ulkopuolelle. Asiakkaiden luokse tehdyt matkat ovat yleensä työmatkoja. Myös liikkuvaa työtä tekevällä elinkeinonharjoittajalla on oikeus vähennykseen. Lisävähennyksen voi tehdä varsinaiseksi toimipaikaksi katsotusta kodista lähtien. Matkan tulee kuitenkin olla aina tilapäinen ja aika- ja etäisyysrajojen tulee täytyä. Myös yksityisen elinkeinonharjoittajan asunnon ja varsinaisten toimipaikkojen väliset matkat ovat yksityisajoja. (Verohallinto, 2017-a)

5 Hallinnolliset vaatimukset

Eri yritysmuotojen päätöksentekoa ja hallintoa säännellään laeilla ja asetuksilla. Myös yrittäjän asema riippuu yritysmuodosta ja tämän osuudesta yrityksessä. Päätöksenteon ja yrityksen edustamisen vaatimukset ovat pienimmät ammatinharjoittajalla, joka edustaa yksin yritystään ja suurimmat osakeyhtiöllä, jossa päätöksentekoon osallistuvat kaikki osakkaat ja päätöksentekoa ja edustamisoikeutta säännellään tarkasti. Hallinnollisiin vaatimuksiin vaikuttaa yritysmuodon lisäksi esimerkiksi yrityksen koko, yrittäjien osuudet sekä työntekijöiden määrä.

5.1 Yrityksen päätöksenteko

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on yksin yrityksensä päättäjä ja vastaa yksin elinkeinotoiminnastaan. Päätöksenteko ei edellytä minkäänlaisia muodollisuuksia, mutta jotkut yritykseen liittyvät muutokset on rekisteröitävä. (Minilex, n.d.-b)

Osakeyhtiössä osakkaat käyttävät valtaa yhtiökokouksessa, johon jokaisella osakkaalla on oikeus osallistua. Osakkaat voivat myös muutoin päättää yhtiön asioista, mikäli he ovat yksimielisiä. Päätös on tällöin kirjattava, numeroitava ja allekirjoitettava. Yhtiökokous voi päättää vain sellaisesta asiasta, joka on mainittu kutsussa tai joka on yhtiöjärjestyksen mukaan käsiteltävä. Tarvittaessa voidaan päättää uudesta kokouksesta. Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Varsinaisessa yhtiökokouksessa on päätettävä tilinpäätöksen vahvistamisesta, voiton käyttämisestä, vastuuvapauden antamisesta toimitusjohtajalle ja/tai hallitukselle, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkitsemisesta, tilintarkastajan valinnasta (ellei laki tai yhtiöjärjestys toisin määrää) sekä muista yhtiöjärjestyksen mukaisista asioista. Lisäksi on pidettävä ylimääräinen yhtiökokous, mikäli yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, hallitus katsoo sen aiheelliseksi tai yhtiön osakas tai tilintarkastaja niin vaatii. Yhtiökokoukselle valitaan puheenjohtaja, jonka on huolehdittava pöytäkirjan laatimisesta. Siinä tulee mainita tehdyt päätökset ja äänestysten tulokset. Pöytäkirjan allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja sekä pöytäkirjan tarkastaja. Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja ne tulee säilyttää luotettavalla tavalla. Yhtiökokouksessa päätöksiä voidaan tehdä enemmistöpäätöksinä, jolloin päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä, tai määräenemmistöpäätöksinä, jolloin päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli 2/3 äänistä ja osakkeista. Määräenemmistöpäätöksenä tulee päättää mm. yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, sulautumisesta, jakautumisesta tai selvitystilän aloittamisesta tai lopettamisesta. Joihinkin päätöksiin tarvitaan lisäksi osakkeenomistajan suostumus. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

Osakeyhtiöllä on oltava hallitus, ja yhtiöllä voi lisäksi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Hallituksen jäsenet valitaan yhtiökokouksessa. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta sekä yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja lisäksi se vastaa, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallituksen

päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli 50 % hallituksen jäsenistä. Jos hallituksessa on useita jäseniä, on valittava puheenjohtaja. Hallituksen puheenjohtaja on vastuussa hallituksen kokoontumisesta tarvittaessa. Hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja ja päätökset on kirjattava, allekirjoitettava ja numeroitava. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen ohjeiden mukaan. Toimitusjohtaja vastaa lisäksi, että kirjanpito on lain mukainen ja yhtiön varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle tarpeelliset tiedot hallituksen tehtävän hoitamiseksi ja tämä voi olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

Osakeyhtiötä edustaa yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja voi edustaa yhtiötä hänelle kuuluvissa asioissa. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös määrätä edustamisoikeudesta, ja lisäksi edustamisoikeuteen voidaan rekisteröidä rajoituksia. Hallituksen jäsenellä tai toimitusjohtajalla on vahingonkorvausvelvollisuus, mikäli hän on toiminut huolimattomasti ja näin tai lakia tai yhtiöjärjestyksestä rikkomalla aiheuttanut vahinkoa yhtiölle. (Osakeyhtiölaki 624/2006)

5.2 Kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus

Osakeyhtiö on aina kirjanpitovelvollinen. Osakeyhtiön tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain mukaan. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Luonnollinen henkilö on kirjanpitovelvollinen harjoittamastaan liike- ja ammattitoiminnasta. Ammatin- ja liikkeenharjoittaja ei kuitenkaan ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, mikäli sekä päättyneenä, että sitä edeltäneellä tilikaudella on täyttynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
- liikevaihto ylittää 200 000 euroa
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

Yrityksen tilikausi on 12 kuukautta. Poikkeustilanteissa tilikausi voi olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Osakeyhtiön tilikausi määrätään yhtiötä perustettaessa tai yhtiöjärjestyksessä ja sen muutoksesta päättää yhtiökokous. Yhden kirjanpitovelvollisen liikkeillä tulee olla sama tilikausi. Ammatin- ja liikkeenharjoittajan tilikausi on aina kalenterivuosi. Kahdenkertaista kirjanpitoa noudatettaessa tilikausi voi erota kalenterivuodesta kuten yrityksen tilikaudesta määrätään. Tällöin on kuitenkin laadittava tilinpäätös. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Kirjausten on perustuttava tositteeseen, joka todentaa liiketapahtuman. Tositteen tulee olla päivätty ja numeroitu. Tositteesta tulee käydä selville vastaanotettu tai luovutettu tuote tai palvelu sekä siitä vastaanotto- tai luovutusaika. Tosite maksusta tulee olla maksun saajan tai rahalaitoksen antama. Mikäli ulkopuolisen antamaa tositetta ei saada, tulee kirjanpitovelvollisen laatia asianmukainen tosite. Tositteita, kirjanpitoja ja kirjanpitoaineistoa tulee käsitellä ja säilyttää niin, että niiden sisältöä voi tarkastella ja tulostaa vaikeuksista. Kirjanpidon sisältöä ei saa muuttaa tai poistaa tilinpäätöksen laatimisen tai viranomaisilmoituksen jälkeen. Tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistoista on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto sekä muu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Osakeyhtiön on myös laadittava tilinpäätös. Ammatin- ja liikkeenharjoittaja on velvollinen laatimaan tilinpäätöksen, mikäli kirjanpitovelvollisuuden määrittävistä rajoista on ylittynyt vähintään kaksi sekä päättyneellä että edeltäneellä tilikaudella. Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, suomen tai ruotsin kielellä euromääräisenä. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, jos kirjanpitovelvollinen on suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö sekä taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä olevat tiedot. Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vertailutieto edelliseltä tilikaudelta. Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on

muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt, joita ei ilmoiteta rekisteröitäväksi. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jos kirjanpitovelvollinen on yksityinen osakeyhtiö, joka ei ole mikro- tai pienyritys. Toimintakertomuksessa on kuvattava kirjanpitovelvollisen kokoon nähden kattavasti ja tasapuolisesti kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Silloin, kun se on tarpeen, toimintakertomukseen on sisällytettävä taloudelliset tunnusluvut ja muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista. Lisäksi toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen, arvio kirjanpitovelvollisen todennäköisestä tulevasta kehityksestä, selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta, tiedot sivuliikkeistä, tiedot käypään arvoon merkityistä rahoitusvälineistä, toimintakertomustiedot omien osakkeiden ja osuuksien hankinnoista ja luovutuksista sekä mahdolliset lainsäädännössä edellytetyt muut tiedot. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Tilinpäätös ja toimintakertomus on päivättävä ja kirjanpitovelvollisen on ne allekirjoitettava. Jos kirjanpitovelvollinen on osakeyhtiö, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoittavat hallitus ja toimitusjohtaja tai muu vastaavassa asemassa oleva henkilö. Jos tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen allekirjoittaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä tai toimintakertomuksesta, on tätä koskeva lausuma sisällytettävä tilinpäätökseen tai toimintakertomukseen hänen vaatimuksestaan. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Kirjanpitovelvollisen on ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yksityisen elinkeinonharjoittajan on rekisteröitävä tilinpäätös, mikäli yritys on suurempi kuin pienyritys. (Kirjanpitolaki 1336/1997) Osakeyhtiön tilinpäätös vahvistetaan yhtiökokouksessa. Tilinpäätös ja toimintakertomus on ilmoitettava rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös tilintarkastuskertomuksesta ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kirjallinen ilmoitus tilinpäätöksen vahvistamisen päivämäärästä ja yhtiön voittoa koskevasta yhtiökokouksen

päätöksestä. (Osakeyhtiölaki 624/2006) Mikäli ilmoitusta ei tehdä määräajassa, voidaan toimitusjohtajalle tai hallituksenjäsenelle asettaa uhkasakko, tai yhtiö voidaan asettaa selvitystilaan ja poistaa kaupparekisteristä.

Pienyrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:

- taseen loppusumma 6 000 000 euroa;
- liikevaihto 12 000 000 euroa;
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

Mikroyrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:

- taseen loppusumma 350 000 euroa;
- liikevaihto 700 000 euroa;
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä.

Pien- ja mikroyrityksiltä ei vaadita tilinpäätöksessä esitettäväksi yhtä laajoja tietoja kuin suurilta yrityksiltä. Tilinpäätöksen on kuitenkin annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753)

Jos kirjanpitovelvollisen tilinpäätös ja hallinto on tilintarkastuksen kohteena, kirjanpitovelvollisen tulee liittää jäljennös tilintarkastuskertomuksesta rekisteröitäväksi ilmoitettavaan tilinpäätökseensä ja toimintakertomukseensa sekä tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen, jonka kirjanpitovelvollinen muuten julkistaa. (Kirjanpitolaki 1336/1997)

Osakeyhtiön tilintarkastuksesta määrätään osakeyhtiölaissa sekä tilintarkastuslaissa. Ellei yrityksellä ole velvollisuutta valita tilintarkastajaa, voidaan yhtiöjärjestyksessä tai

yhtiösopimuksessa silti määrätä valinnasta. Tilintarkastaja voidaan aloittavassa yrityksessä jättää valitsematta, ellei ole ilmeistä, että rajat ylittyvät. Tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, mikäli sekä päättyneellä että sitä edeltäneellä tilikaudella täyttyy enintään yksi seuraavista:

- taseen loppusumma yli 100.000 euroa
- liikevaihto yli 200.000 euroa
- palveluksessa keskimäärin yli 3 henkilöä

Osakeyhtiön tilintarkastajan valitsee yhtiökokous. Tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi. Tilintarkastajalle on valittava varatilintarkastaja, mikäli tilintarkastajia on vain yksi, ja tämä ei ole tilintarkastusyhteisö. (Tilintarkastuslaki 1141/2015)

5.3 Palkkahallinto, vakuuttaminen ja sosiaaliturva

Palkka on maksettava pankkitilille ja sen on oltava työntekijän käytettävissä palkan erääntymispäivänä. Palkkaa maksettaessa työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet. (Työsopimuslaki 55/2001)

Sekä työntekijän että yrittäjän palkkatulot sekä luontoisedut, palkkiot ja muun muassa kulukorvaukset on ilmoitettava tulorekisteriin. Lisäksi on ilmoitettava tiedot toimitetusta ennakonpidätyksestä, työntekijältä perityistä pakollisista vakuutusmaksuista sekä työnantajan maksettavan sairausvakuutusmaksusta. Tulorekisteriin talletetaan myös tiedot työansioista, työsuhteesta sekä esimerkiksi ammattiluokasta eläke- ja vakuutusmaksutietoja varten. Ilmoitus tulorekisteriin on annettava viimeistään viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen. Mikäli ei ole maksettu rahasuoritusta, mutta kuukauden aikana on annettu muuna kuin rahana annettavia etuja, tulee ilmoitus tehdä viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Samoin työnantajan maksettavan sairausvakuutusmaksun tiedot tulee antaa seuraavan kalenterikuuden viidentenä päivänä. (Laki tulotietojärjestelmästä 53/2018)

Säännöllisesti palkkaa maksava työnantaja merkitään Verohallinnon työnantajarekisteriin. Mikäli tällainen työnantaja ei kalenterikuukauden aikana maksa suorituksia, on tulorekisteriin ilmoitettava tieto, ettei ilmoitettavia tapahtumia ole ollut. Tällainen ilmoitus on annettava seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä ja sen voi antaa enintään kuudelta kuukaudelta etukäteen. Suorituksen maksajan tulee toimittaa ennakonpidätys ennakonpidätyksen alaisesta tulosta, eli vähentää ennakonpidätysprosentin mukainen määrä rahana maksettavasta määrästä. Vain rahana maksettavan määrän voi pidättää. Elinkeinotoiminnasta saatavan tulon perusteella määrätään ennakonkanto veron suorittamiseksi. Tällöin verovelvollinen maksaa määrätyn veron Verohallinnolle joko yhtenä tai useampana eränä. (Ennakkoperintälaki 1118/1996)

Työnantaja on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta. Tätä velvollisuutta ei kuitenkaan ole, mikäli kalenterivuoden aikana teetetystä työstä on sovittu maksettavaksi yhteensä enintään 1 200 euroa. Velvollisuus koskee työsuhteessa työskenteleviä henkilöitä. Työntekijään rinnastetaan myös johtavassa asemassa työskentelevä osakas, joka omistaa osakkeista yksin enintään 30 prosenttia tai perheenjäsenensä kanssa enintään 50 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Pakollisen vakuutuksen ottanut työnantaja voi liittää vakuutukseen myös vapaaehtoisen vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015) Tapaturmavakuutuksen hinta määräytyy tehtävän työn riskialttiuden mukaan ja se on noin yhdestä kuuteen prosenttia palkkasummasta. Rakennusala kuuluu tapaturma- alttiimpiin aloihin, joten hinta on korkeammasta päästä. (Isosävi, 2019) YEL-vakuutettu yrittäjä voi vakuuttaa itsensä yrittäjätyössä sattuvien vahinkotapahtumien varalta. Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen ottanut yrittäjä voi liittää vakuutukseen myös vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015)

Työnantajan tulee maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksu, jos työntekijä on 16–68-vuotias. Työnantajaksi katsotaan se, jonka lukuun tehdystä työstä maksetaan palkkaa. Työnantaja on vastuussa maksusta. Vuonna 2023 työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,53 % bruttopalkasta. (Sairausvakuutuslaki 1224/2004)

Työnantajan tulee järjestää työntekijän eläkelain mukainen eläketurva työntekijöilleen. Työntekijän eläkelaki koskee työntekijöitä, jotka ovat 17–70-vuotiaita ja työsuhteessa yritykseen. Se ei kuitenkaan koske henkilöä, jonka ansio on alle 41,89e / kk. Osakeyhtiössä työntekijän eläkelain piiriin kuuluu myös johtavassa asemassa oleva henkilö, joka omistaa yksin alle 30 % tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa alle 50 % yhtiön osakkeista tai äänimäärästä. Työnantaja on velvollinen ottamaan työeläkevakuutuksen viimeistään maksettuaan palkan ja ennen sen ilmoittamista tulorekisteriin. Tilapäinen työnantaja voi järjestää vakuuttamisen ottamatta vakuutusta. Vuonna 2023 työeläkemaksu on keskimäärin 25,85 % palkasta, ja siitä työntekijän palkasta pidätettävä osuus on 7,15–8,65 % ja työnantaja kuluksi jäävä osuus on 17,2–18,7 %. (Työntekijän eläkelaki 395/2006)

Yrittäjän eläkelaiissa yrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa. Yrittäjänä pidetään myös osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevää osakasta, jos omistaa yksin yli 30 % osakkeista tai äänimäärästä tai perheenjäsenen kanssa yli 50 %. Johtavaksi asemaksi katsotaan toimitusjohtajana tai hallituksen jäsenenä toimiminen tai muu vastaava määräämisvalta. Perheenjäsenellä tarkoitetaan avio- ja avopuolisoa tai lasta tai vanhempaa, joka asuu samassa taloudessa. Yrittäjän eläkelaki koskee yrittäjää, joka on 18–70-vuotias. Se ei koske alle neljä kuukautta kestäväää toimintaa eikä työtuloa, joka on arvioitava alle 5 504,14 euroksi vuodessa. Yrittäjä on velvollinen ottamaan vakuutuksen kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan alkamisesta. Työtulolla tarkoitetaan työpanosta vastaavaa tulotasoa, eli palkkaa, joka maksettaisiin vastaavan ammattitaidon omaavalle henkilölle vastaavasta työstä. Työtulon alaraja vuonna 2022 on 8 261,71 euroa ja yläraja 187 625,00 euroa. Työttömyysturvan työssäoloehdon täyttymiseksi työtulon on oltava vähintään 13 573 euroa. Yrittäjä on henkilökohtaisessa vastuussa työeläkevakuutusmaksusta. (Yrittäjän eläkelaki 1272/2006) Yrittäjän sosiaaliturva, kuten sairauspäiväraha tai työttömyysturva, määräytyy YEL-työtulon perusteella. (Varma, n.d.)

Työnantaja on velvollinen suorittamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun. Työttömyysvakuutusmaksua ei makseta alle 18-vuotiaan työntekijän osalta eikä sellaisen työntekijän, joka on syntynyt ennen vuotta 1965, ja täyttänyt 65 vuotta tai vuoden 1965 jälkeen syntyneen saavuttaessa alimman vanhuuseläkeiän. Mikäli työnantajan maksamat palkat ovat vuoden aikana yhteensä

enintään 1 300 euroa, palkasta pidätetään työttömyysvakuutusmaksu, mutta sitä ei tilitetä. YEL-vakuutetun yrittäjän osalta työttömyysvakuutusmaksua ei makseta. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 2023 1,5 prosenttia palkasta. Työnantaja pidättää maksun työntekijän palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan vuoden aikana maksaman palkkasumman mukaan. Se on 0,52 prosenttia palkkasummaan 2 251 500 euroa, ja sen jälkeen 2,06 prosenttia. (Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 555/1998)

Talonrakennusalalla on yleissitova työehtosopimus, mikä tarkoittaa, että kyseistä työehtosopimusta tulee noudattaa myös yritysten, jotka eivät kuulu työnantajaliittoon (Rakennusliitto, n.d.-b). Työehtosopimus määrää työnantajaa ottamaan työntekijöilleen työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen (Rakennusliitto, n.d.-a). Ryhmähenkivakuutuksen maksu peritään tapaturmavakuutuksen yhteydessä ja se on n. 0,061 prosenttia palkkasummasta.

5.4 Varojen nosto yrityksestä

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi sijoittaa elinkeinotoimintaansa yksityistaloutensa varoja vapaasti, sillä yksityisliike ei ole erillinen oikeushenkilö. Elinkeinoharjoittaja voi myös siirtää varoja elinkeinotoiminnasta yksityiskäyttöön, sillä hän omistaa suoraan myös elinkeinotoiminnan varat, mutta tällä voi olla vaikutusta verotukseen, mikäli oma pääoma muodostuu negatiiviseksi. (Verohallinto, 2019-c)

Yrittäjä voi nostaa osakeyhtiöstään varoja palkkana. Palkka on korvausta työsuorituksesta. Palkat sivukuluineen ovat osakeyhtiölle kulu, joka vähentää osakeyhtiön verotettavaa tulosta. Yrittäjän palkasta on pidätettävä ennakonpidätys verokortin osoittaman veroprosentin mukaan ja yrityksen on lisäksi maksettava palkan perusteella työnantajan sairausvakuutusmaksu.

Osakeyhtiöstä voi nostaa varoja myös osinkoina yhtiön tuloksesta tai varojen jakamisena vapaan oman pääoman rahastosta. Osinkoina voi jakaa enintään yhtiön vapaan oman pääoman määrän, josta on vähennetty mahdolliset jakamatta jätettävät varat.

(Osakeyhtiölaki 624/2006) Osinko on osakkaalle verotettavaa tuloa ja yhtiön on tehtävä siitä ennakonpidätys. (Verohallinto, 2022-a) Osingon lisäksi osakeyhtiön varoja voi jakaa osakkeenomistajille vain osakepääoman alentamisen vuoksi, omien osakkeiden hankkimisen tai lunastamisen vuoksi sekä yhtiön purkautuessa. Muu varojen jako ilman liiketaloudellista perustetta on laitonta varojenjako. (Osakeyhtiölaki 624/2006) Mikäli osakas on saanut yhtiöltä rahanarviosta etuutta osakkuusasemansa perusteella, se voidaan katsoa peitellyksi osingoksi, josta aiheutuu osakkaalle veroseuraamuksia. (Verohallinto, 2023-c)

Osakeyhtiö voi myöntää osakkailleen osakslainoja. Osakslaina edellytetään maksettavan takaisin. Vuoden lopussa maksamatta oleva laina katsotaan veronalaiseksi pääomatuloksi. Mikäli osakslainan voidaan katsoa olevan vailla takaisinmaksutarkoitusta, se katsotaan peitellyksi osingoksi. Osakeyhtiö voi tehdä osakkaan kanssa sopimuksia, jos ne noudattavat sellaisia ehtoja, joita muidenkin osapuolten kanssa noudatettaisiin. Tällainen sopimus voi olla esimerkiksi vuokrasopimus osakkaan hallinnoiman tilan käytöstä, jolloin tilasta on maksettavaa käypää vuokraa. (Verohallinto, 2023-c) Elinkeinonharjoittaja ei voi tehdä kauppoja tai solmia muita sopimuksia yrityksensä kanssa. (Verohallinto, 2019-c)

6 Toimialan vaikutus yritystoimintaan

Rakennusala pidetään harmaan talouden riskialana ja rakennusalaan liittyy useita lainsäädännöllisiä erityispiirteitä. Lainsäädännön myötä Verohallinnon ja viranomaisten valvontaa kohdennetaan rakennusalan toimijoihin työnantajasuoritusten, arvonlisäveron ja rekisteröintien valvonnan yhteydessä. Tällä tavoin pyritään ehkäisemään harmaan talouden ilmenemismuotoja, kuten pimeää palkanmaksua, tulojen pimittämistä, sosiaalimaksujen välttelyä ja väärän tiedon ilmoittamista Verohallinnolle. (Verohallinto, 2019-a) Niin kutsuttu tilaajavastuu taas koskee kaikkia vuokratyö- tai alihankintasopimuksia tekeviä yrityksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö tiivistää tilaajavastuun tarkoituksen seuraavasti: ”Tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetulla lailla pyritään edistämään yritysten tasavertaista kilpailua ja työehtojen noudattamista.” (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.)

6.1 Rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuus

Veronumero on pakollinen jokaisella, joka työskentelee rakennus- tai asennustyömaalla. Rakennustyömaalla työskentelevillä täytyy olla näkyvissä kuvallinen henkilötunniste, jossa on veronumero. Yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevien henkilöiden veronumeroiden täytyy olla merkittynä julkiseen veronumerorekisteriin. Veronumerorekisteristä voi tarkistaa, että työmaalla työskentelevän henkilön tunnistekortissa oleva nimi ja veronumero ovat Verohallinnon rekisterissä. Työnantaja tai tunnistekortin antaja voi myös varmistaa, että työntekijän ilmoittama veronumero vastaa sitä, joka on Verohallinnon rekisterissä. Vaikka työntekijälle on annettu veronumero, häntä ei automaattisesti merkitä veronumerorekisteriin. Merkintää voi pyytää työntekijä, työnantaja tai päätoteuttaja. Verohallinto voi myös oma-aloitteisesti merkitä henkilön rekisteriin. (Verohallinto, 2022-i)

Rakentamispalvelun tilaajan on annettava Verohallinnolle tiedot yrityksistä, joilta se on tilannut rakentamispalvelua, rakentamistelineiden pystytys- tai purkutyötä tai vuokrannut työvoimaa edellä mainittuja tehtäviä varten. Tiedot on annettava, jos urakkasopimuksen yhteenlaskettu kokonaisarvo ilman arvonlisäveroa on yli 15 000 euroa. Rakentamispalvelua on kiinteistöön kohdistuva rakennus- ja korjaustyö sekä työn yhteydessä asennetun tavaran luovuttaminen. (Verohallinto, 2019-b)

Rakentamispalvelun tilaaja voi olla rakennuttaja, pääurakoitsija, sivu-urakoitsija tai aliurakoitsija. Kunkin tilaajan on omalta osaltaan annettava tiedot tilaamistaan rakentamispalveluista. Tiedonantovelvollisuus koskee kaikkia, jotka ovat ostaneet rakentamispalvelua. Tiedonantovelvollisuus syntyy aina, kun sopimus sisältää vähäisessäkin määrin rakentamispalvelua. Vaikka urakkaan sisältyisi tavaran myyntiä tai tiedonantovelvollisuuden piiriin kuulumatonta työtä, mutta se sisältää myös rakentamispalvelua, on ilmoitus tällöin annettava. Urakkaan kuuluvien materiaalien osuutta ei eritellä pois urakkasummasta. (Verohallinto, 2019-b)

Urakkailmoitusten alarajaa tarkastellaan sopimuskohtaisesti. Sopimus voi olla suullinen tai kirjallinen. Jos sopimuksen arvo ylittää ilman arvonlisäveroa 15 000 euroa, on ilmoitus annettava, vaikka työtä tehtäisiin eri työmailla. Jos raja-arvo ylittyy vasta työn aikana,

ilmoitusvelvollisuus alkaa siitä kuukaudesta, kun raja-arvo ylittyy. Usea peräkkäinen sopimus saattaa muodostaa laajemman kokonaisuuden, mikäli sopimukset jatkuvat toistensa perään. Jos sopimuksilla kuitenkin on olemassa erillinen peruste, katsotaan ne erillisiksi sopimuksiksi. Jos taas uusi sopimus olennaisesti liittyy edelliseen urakkaan, tarkastellaan uutta sopimusta osana sopimuskokonaisuutta. Puitesopimus ei muodosta yhtä sopimusta, vaan jokainen työtilaus muodostaa oman sopimuksena. Tiedonantovelvollisuus syntyy, kun yksittäisen tilauksen arvo ylittää raja-arvon. Peräkkäisiä tilauksia kuitenkin arvioidaan kuten peräkkäisiä sopimuksia. (Verohallinto, 2019-b)

Urakkatietoina on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tiedonantovelvollisen yhteystiedot
- työmaan tai sopimuksen tiedot
- urakoitsijan ja tämän yhteyshenkilön tiedot
- urakan euromäärä kohdekuukauden aikana
- urakan kesto
- tieto urakan lajista
- tieto käännetyin arvonlisäveron soveltamisesta

Tiedonantovelvollisuus alkaa silloin, kun rakennustyö alkaa tai silloin, kun urakasta maksetaan ennakkomaksu. Tämän jälkeen ilmoitusvelvollisuus on kuukausittain, mikäli kohdekuukaudelta on suorituksia. Tiedonantovelvollisuus päättyy, kun urakoitsija ei enää laskuta tilaajaa. (Verohallinto, 2019-b)

Yhteisen rakennustyömaan päätoteuttajan on annettava kuukausittain Verohallinnolle tiedot työmaalla työskentelevistä työntekijöistä, ammatin- ja elinkeinonharjoittajista, työnantajista sekä vuokratyönteettäjistä. Tiedot on annettava, jos rakennushankkeen työmaakohtainen yhteenlaskettu kokonaisarvo ilman arvonlisäveroa on yli 15 000 euroa. Kokonaisarvossa ei oteta huomioon rakennuttajan oman yrityksen kustannuksia. Jos ulkopuoliselta tilatun urakan arvo kuitenkin ylittää raja-arvon, ovat rakennuttajan omatkin työntekijät tiedonantovelvollisuuden piirissä. Päätoteuttaja on joko rakennuttajan nimeämä pääurakoitsija, pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tai rakennuttaja itse.

Yhteinen työmaa on työpaikka, jolla tehdään rakennustyötä ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai ammatinharjoittaja. Yhteisellä työmaalla toimivan yrityksen on annettava työntekijätiedot päätoteuttajalle ennen työskentelyn aloittamista. Päätoteuttajan tiedonantovelvollisuus koskee kaikkia yhteisellä rakennustyömaalla työskenteleviä. Päätoteuttajan tulee pitää työmaalla työskentelevistä henkilöistä luetteloa. (Verohallinto, 2019-b)

Rakennustyömaan työntekijätietoina on annettava seuraavat tiedot:

- tiedonantovelvollisen yhteystiedot
- työmaan tiedot
- työnantajan ja tämän yhteyshenkilön tiedot
- vuokratyön teettäjän tiedot, jos kyseessä on vuokratyö
- työntekijän tunnistetiedot
- työntekijän työsuhteen laatu

Tiedonantovelvollisuus alkaa heti ensimmäisen työntekijän tai yrityksen aloittaessa työt työmaalla. Ilmoituksella annetaan tiedot niistä työnantajista ja työntekijöistä, jotka ovat kohdekuukauden aikana työskennelleet työmaalla. Tiedonantovelvollisuus jatkuu niin kauan, kuin yhteinen rakennustyömaa on käynnissä. Mikäli päätoteuttaja on jo luovuttanut työnsä, siirtyy tiedonantovelvollisuus rakennuttajalle tai uudelle päätoteuttajalle (Verohallinto, 2019-b)

6.2 Rakennusalan käännetty arvonlisäverotus

Tietyissä tilanteissa rakentamispalvelujen arvonlisäverosta vastaa rakentamispalvelun ostaja eikä myyjä, kuten yleisesti arvonlisäverotuksessa. Silloin ostajan pitää laskea ja maksaa arvonlisävero. Vaikka ostajan pitää ilmoittaa ja maksaa myynnin arvonlisävero, rakentamispalvelun myyjän pitää antaa ostajalle lasku. Laskuun merkitään arvonlisäveroton hinta ja maininta käännetystä verovelvollisuudesta. Ostaja maksaa arvonlisäveron aina, kun kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- Myyjä on yritys, joka myy rakentamispalveluja tai antaa työvoimaa vuokralle rakentamispalveluja varten.
- Ostaja on yritys, joka myy tai vuokraa rakentamispalveluja muuten kuin satunnaisesti – esimerkiksi toistuvasti tai pitkäaikaiseen rakennusprojektiin. On myyjän vastuulla selvittää, täyttääkö ostaja käännetyn verovelvollisuuden ehdot vai onko myyjä vastuussa arvonlisäverosta.
- Palvelu myydään Suomessa.

Käännettyä verovelvollisuutta ei sovelleta, jos rakentamispalvelun ostaja on yksityishenkilö tai jos ei myydä palveluja vaan tavaroita, esimerkiksi rakennustarvikkeita. (Verohallinto, 2020-a)

6.3 Tilaajavastuulaki

Mikäli Suomessa käyttää vuokrattua työntekijää tai tekee alihankintasopimuksen työstä, jota tilaajan yrityksessä tavanomaisesti tehdään, tulee noudattaa lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä. Rakentamisessa kyseistä lakia sovelletaan rakennuttajina toimiviin sekä yhteisellä työpaikalla sopimusketjussa tilaajina toimiviin tahoihin. Lakia ei sovelleta, mikäli vuokratun työntekijän tai työntekijöiden työskentely kestää yhteensä enintään 10 päivää tai alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 9 000 euroa. (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006)

Ennen sopimuksen tekemistä tilaajan on pyydettyä sopimuspuolelta alle kolme kuukautta vanhat tiedot:

- selvitys siitä onko yritys merkitty ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- kaupparekisteriote
- selvitys veroveloista
- todistus työntekijän eläkevakuutuksen voimassaolosta ja maksujen suorittamisesta
- selvitys käytettävästä työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista

- selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
- rakentamistoiminnassa lisäksi todistus tapaturmavakuutuslain mukaisesta vakuutuksesta sekä selvitys lähetettyjen työntekijöiden osalta, että todistus sosiaaliturvan määräytymisestä on voimassa

Mikäli tilaaja on laiminlyönyt selvitysvelvollisuuden, tehnyt sopimuksen liiketoimintakieltoon määrätyn elinkeinonharjoittajan kanssa tai tehnyt sopimuksen, vaikka on tiennyt, ettei sopimusosapuoli täytä lakisääteisiä velvoitteitaan, tilaaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun. (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006)

7 Toteutusvaihtoehdot

Sekä yksityisenä elinkeinonharjoittajana, että osakeyhtiömuodossa toimimiseen liittyy sekä hyviä, että huonoja puolia. Toimintaa aloitettaessa yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen oli yrittäjille helpoin ja yksinkertaisin vaihtoehto. Nyt, kun toiminta on jatkunut useita vuosia kannattavana, ja jopa kasvaen, saattaisi osakeyhtiö antaa enemmän mahdollisuuksia sekä taloudelliselta kannalta, että mahdollisissa muutostilanteissa. Osakeyhtiönä toimimiseen liittyy kuitenkin enemmän muodollisuuksia ja etenkin, mikäli yrittäjän pohtivat yhteisen yrityksen perustamista, on useita asioita selvitettävä ja sovittava. Yrittäjille toteutettuun haastatteluun liitettiin selvitys (taulukko 1), jolla haluttiin hahmottaa selkeämmin yksityisen elinkeinonharjoittamisen ja osakeyhtiönä toimimisen keskeisiä eroavaisuuksia useammasta näkökulmasta.

Yhtiömuodon muuttaminen ei suoraan onnistu kahdesta toiminimestä yhdistäen, vaan vain yksi toiminimi on muutettavissa yhdeksi osakeyhtiöksi tai vaihtoehtoisesti voidaan perustaa kokonaan uusi osakeyhtiö. Mahdollisuutena olisi myös esimerkiksi kahden osakeyhtiön myöhempi sulautuminen tai jonkinlainen konsernijärjestely, mutta tässä opinnäytetyössä tarkastellaan vain toimintamuodon muutosta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi, uuden osakeyhtiön perustamista sekä uuden osakkaan ottamista yritykseen.

Taulukko 1. Toiminimen ja osakeyhtiön vertailu

	Tmi	OY
Perustaminen	Perustaminen simppeleä ja edullista	Perustaminen muodollisempaa ja kalliimpaa
Yksin / yhdessä	Voi perustaa täysin yksin, vain puoliso (ja alle 14v lapset) voi olla mukana	Tarvitaan vähintään hallituksen varajäsen yrittäjän lisäksi, ei rajoitusta omistajien määrässä
Alkupääoma	Ei vaadita alkupääomaa	Ei vaadita alkupääomaa (enää)
Omistuspohjan laajentaminen	Ei voi ottaa uusia yrittäjiä (pl. puoliso / lapset)	Voi ottaa uusia osakkaita ja rahoittajia
Lopettaminen	Lopettaminen helppoa, y-tunnus kuitenkin henkilökohtainen (ei siirrettävissä)	Lopettaminen monimutkaisempaa, muodolliset vaatimukset
Yrityksen myyminen	Hankala / verotuksellisesti kallis myydä jos halua lopettaa, myytävä liiketoiminta	Helpompi myydä osakkeita, jos halua lopettaa
Päätöksenteko	Päätöksistä ei tarvita pöytäkirjoja, osa muutoksista ilmoitettava kaupparek.	Yhtiökokouksesta ja hallituksen kokouksista pöytäkirjat, muutokset ilmoitettava kaupparekisteriin
Oikeudellinen asema	Yrittäjä & yritys ovat "sama henkilö"	Erillinen oikeushenkilö
Hallinto	Yrittäjä päättää ja on vastuussa	Yhtiökokous päättää, hallitus / tj voivat hoitaa juoksevia asioita
Omistajayrittäjän vastuu	Vastuussa koko omaisuudella	Vastuu rajoittuu osakepääomaan (tai henkilökohtaiseen panttiin / takaukseen)
Uskottavuus	Uskottavuus saattaa olla huonompi	Mahdollisesti uskottavampi toimija
Työllistäminen	Työllistämisen riskit henkilökohtaisia	Työllistämisen riskit yrityksellä
Kirjanpito	Yhdenkertainen riittää (tulot - menot)	Kahdenkertainen (tulolaskelma & tase)
Tilinpäätös	Ei vaadita virallista tilinpäätöstä (veroilmoitukseen kuitenkin vastaavat tiedot), sitä ei rekisteröidä eikä vaadita tilintarkastusta	Tehtävä varsinainen tilinpäätös, joka rekisteröitävä, tilintarkastettava, mikäli rajat ylittävät
Voittovarojen käsittely	Koko tulos verotetaan ansiotulona riippumatta siitä, nostaako sitä ulos	Varoja voi jättää seuraaville vuosille (yrityksen tulos verotetaan erikseen)
Yrityksen tuloverotus	Yritystä ei veroteta erikseen	Yrityksen verotettava tulos, veroprosentti 20. Palkat & niiden sivukulut vähennyskelpoisia verotettavasta tulosta
Ilmoitukset verohallintoon	Elinkeinotoiminnan veroilmoitus vuosittain, ALV-ilmoitukset kuukausittain	Yhtiön veroilmoitus vuosittain, osingonjaosta vuosi-ilmoitus, palkkailmoitukset & ALV-ilmoitukset kuukausittain
Pankkitilivarat	Pankkitilin varoja ei katsota yrityksen varallisuudeksi vaan yrittäjän varoiksi	Pankkitili yrityksen varallisuutta
Rahan nostaminen	Varat nostettavissa milloin vain yksityisnostona (oman pääoman negatiivisuus huomioitava)	Vain palkkana sovitusti tai osinkona, jolloin osakkaat samassa asemassa
Yrittäjän verotettava tulo	Yrityksen verotettava tulos +/- verotuksessa tehtävät oikaisut	Nostettu palkka ja luontoisedut, mahdollinen osinko mikäli yrityksellä varoja & voittoa
Yrittäjän tulon verotus	Ansiotulovero, osa tuloksesta jaettavissa pääomatuloksi nettovarallisuuden mukaan	Palkka ja luontoisedut ansiotulona, osinko ansiotulona, pääomatulona ja/tai osin verovapaata
Luontoisedut: ravintoetu, puhelinetu, autoetu	Tmi yrittäjä ei voi antaa itselleen, työntekijöille mahdollinen	Työskentelevälle osakkaalle mahdollisia samoin kuin palkansaajalle
Verovapaat hlökuntaedut: työterveyshuolto, kulttuuri- ja virike-etu, hieronta, virkistystilaisuudet, vapaaehtoiset vakuutukset	Tmi yrittäjä ei voi antaa itselleen (pl. tapaturmavakuutus ja lakisääteinen työterveyshuolto), työntekijöille mahdollinen	Työskentelevälle osakkaalle mahdollisia samoin kuin palkansaajalle
Pakolliset sosiaaliturvamaksut, yrittäjä	YEL-maksu työtulon mukaan, sairausvakuutusmaksu maksetaan verotuksessa YEL-työtulon mukaan	YEL-maksu työtulon mukaan, OY:n maksettava sairausvakuutusmaksu palkan mukaan
Lähipiirin palkanmaksu	Puolisolle & alle 14v lapsille ei voi maksaa palkkaa -> tulosta voi jakaa verotuksessa	Voi maksaa palkkaa myös työskenteleville sukulaisille
Yrityksen auton käyttö	Auto joko yrityksen käytössä tai yksityiskäytössä käytön suhteen mukaan -> verotuksessa oikaistaan kuluja	Auto yrityksen, yksityisajasta muodostuu verotettava autoetu
Matkakustannusten korvaukset	Ei voi maksaa päivärahaa, mutta kuluja voidaan huomioida verotuksessa lisääntyneinä elinkustannuksina	Voi maksaa päivärahaa ja kilometrikorvausta, huomioiden verohallinnon päätökset

7.1 Uuden osakeyhtiön perustaminen

Yksi vaihtoehto on kokonaan uuden osakeyhtiön perustaminen joko siten, että jompikumpi yrittäjistä perustaa sen yksin tai yrittäjät perustavat sen suoraan yhdessä. Kuten aiemmin yritysmuotoja käsittelevässä luvussa on mainittu, osakeyhtiö perustetaan kirjallisella perustamissopimuksella. Tämän lisäksi tulee laatia yhtiöjärjestys. Perustamisilmoituksen voi tehdä sähköisesti, jolloin yritys- ja yhteisötietojärjestelmä luo perustamissopimuksen automaattisesti, eikä sitä tarvitse laatia erikseen. Järjestelmä luo myös yhtiöjärjestyksen automaattisesti. Mikäli perustamisilmoituksen tekee paperilomakkeella, tulee perustamissopimus ja yhtiöjärjestys laatia itse.

Virallisten perustamisasiakirjojen lisäksi on suositeltavaa laatia osakassopimus (liite 3), mikäli osakkaita on enemmän kuin yksi. Siinä luodaan säännöt toiminnalle ja sovitaan sellaisista asioista, joita osakeyhtiölaissa ei määritellä. Osakassopimuksen voi laatia ennen yhtiön perustamista tai vasta sen jälkeen. Osakassopimuksella sovituista käytännöistä ja säännöistä on apua mahdollisissa riitatilanteissa. (Suomi.fi, 2022-a) Osakassopimuksessa voidaan sopia esimerkiksi työnjaosta, kilpailukiellosta ja salassapidosta. Sopimus kannattaa laatia kirjallisena, se on vapaamuotoinen ja sitova. Osakassopimuksen rikkomisesta voi seurata sakkoja. Sopimuksen rikkominen ei kuitenkaan poista yrityksen vastuuta tehdyistä päätöksistä. Osakassopimuksen tiedot eivät ole saatavissa kaupparekisteristä, kuten vaikkapa yhtiöjärjestyksen, vaan se on luottamuksellinen. (Suomi.fi, 2019)

7.2 Elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi

Liikkeen- tai ammatinharjoittaja voi tehdä toimintamuodon muutoksen osakeyhtiöksi, ilman että liikkeen- tai ammatinharjoittajan toiminta katsotaan päättyneeksi. Toimintamuodon muutoksessa elinkeinonharjoittajan on itse merkittävä osakeyhtiön kaikki osakkeet ja aiemmin harjoitettuun liiketoimintaan liittyvät varat ja velat on siirrettävä samoista arvoistaan perustettavaan yhtiöön. Toiminnan on lisäksi pysyttävä samana. (Verohallinto, 2022-e)

Toimintamuodon muutoksella yksityinen elinkeinonharjoittaja säästyy toiminnan lopettamisen myötä syntyvästä verotettavasta tulosta. Jos elinkeinotoiminta lopetetaan, tulee elinkeinotoiminnan varallisuus myydä, jolloin myydyn varallisuuden tuotto jää elinkeinotoiminnan tuloksi tai siirtää yksityisottoina yksityiseen käyttöön, jolloin luovutushinnan ja jäljellä olevan hankintamenon erotus on elinkeinotoiminnan tuloa. Myös toiminta-aikana tehdyt varaukset tulee purkaa, ja ne ovat lopettamisvuoden tuloa. Näin ollen lopettamisen myötä voi syntyä suurikin kertaluonteinen tulo. (Verohallinto, 2023-a)

Käytännössä yksityisen elinkeinonharjoittajan tulee perustaa uusi osakeyhtiö ja samanaikaisesti lopettaa yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta. Yksityisen elinkeinonharjoittajan y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle, vaan se saa perustettaessa uuden y-tunnuksen. Toimintamuodon muutos tulee tehdä paperilomakkeella, pyytäen samalla molempien ilmoitusten samanaikaista käsittelyä. Mikäli yrityksen nimen haluaa siirtyvän, tulee edeltävän yrityksen nimi vaihtaa tai yksityinen elinkeinotoiminta lopettaa. Elinkeinonharjoittajan liike tai osa siitä voidaan siirtää perustettavaan osakeyhtiöön apporttina. Tässä tapauksessa perustamisilmoitukseen tulee liittää myös tilintarkastajan lausunto siitä, että omaisuudella on osakkeiden maksua vastaava arvo yhtiölle. Jos tarkoitus on perustaa osakeyhtiö ilman vähimmäisosakepääomaa, perustamissopimuksessa voidaan myös todeta, ettei osakkeista makseta merkintähintaa. Tällöin tilintarkastajan lausuntoa ei tarvita. (Patentti- ja rekisterihallitus, 2021-b)

7.3 Uusi osakas

Jos toinen yrittäjistä perustaa osakeyhtiön yksin, voi toinen tulla yrityksen osakkaaksi myöhemmin. Ensimmäinen yrittäjä voi myydä omistamiaan osakkeita toiselle. Osakkeiden myyntihinnasta vähennetään osakkeiden hankintahinta, mahdollinen varainsiirtovero sekä mahdolliset kulut. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää hankintameno-olettamaa. Osakkeiden myynnistä syntyy voittoa tai tappiota ja myyntivoitto on verollista tuloa, joka verotetaan pääomatulona. Poikkeus tähän on tilanne, jolloin verovuonna luovutetun omaisuuden luovutushinnat yhteensä ovat olleet enintään 1 000 euroa. Tuolloin myynti on veroton. Jos osakkeiden myynnistä koituu tappiota, se vähennetään pääomatulosta. (Verohallinto, 2023-b) Osakkeiden ostajan tulee tehdä varainsiirtoveroilmoitus ja maksaa varainsiirtovero.

Varainsiirtovero tulee laskea ja maksaa omatoimisesti. (Verohallinto, 2022-g) Osakkeiden myyntiä ja omistajanvaihdosta ei tarvitse ilmoittaa kaupparekisteriin, ellei yrityksen hallitus tai toimitusjohtaja samalla muutu. (Patentti- ja rekisterihallitus, 2021-a)

Yritys voi myös järjestää osakeannin, eli antaa uusia osakkeita. Osakeanti voi olla maksullinen tai maksuton. Osakeannista päätetään yhtiökokouksessa. Osakeannissa nykyisillä osakkeenomistajilla on etuoikeus osakkeisiin samassa suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toisin. Suunnattu osakeanti tarkoittaa, että osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketaan. Suunnatun osakeannin järjestämiseen on oltava yhtiön kannalta painava taloudellinen syy ja se voi olla maksuton vain, jos siihen on yhtiön ja kaikkien osakkeenomistajien kannalta erityisen painava taloudellinen syy. (Osakeyhtiölaki 624/2006) Jos osakeanti on maksullinen, korotetaan osakkeista maksetulla hinnalla pääsääntöisesti yhtiön osakepääomaa. Sekä maksullinen, että maksuton osakeanti on ilmoitettava rekisteröitäväksi. (Patentti- ja rekisterihallitus, 2017)

8 Johtopäätökset

Yritystoimintaa säätelevät monet eri lait, joten tavallisen yrittäjän on vaikeaa löytää päätöksenteon tueksi luotettavaa tietoa. Usein yrityksen tilitoimisto tai yrityksen tilintarkastaja onkin tällaisissa asioissa taho, jonka puoleen yrittäjät kääntyvät. Koska opinnäytetyön tekijä toimii kyseisten yritysten taloushallinnosta vastaavana tahona, on sekä yrittäjien että opinnäytetyön tekijän etu selvittää mahdollisimman kattavasti eri yritysmuotojen toiminnan eroavaisuuksia. Jotta opinnäytetyöhön sai riittävästi luotettavaa tietoa oikeasta lähteestä, oli perehdyttävä useisiin eri lakeihin sekä tutustuttava Verohallinnon ohjeisiin ja tulkintoihin verotusta ja verotettavaa tuloa koskevissa asioissa.

Vaikka alun perin oli ajatuksena tehdä laskelmia euromääräisistä vaikutuksista yritystoimintaan, kävi melko alkuvaiheessa selväksi, että yrittäjät tarvitsevat ensin käytännön pohjatietoa yritystoiminnasta ja etenkin osakeyhtiössä toimimisesta, ja siitä miten se käytännössä eroaa yksityisestä elinkeinonharjoittamisesta. Tämä opinnäytetyö tarjotaan heille kokonaisuudessaan luettavaksi ja lisäksi opinnäytetyön tekijä on koostanut taulukon, jossa on suppeammin käsitelty keskeisiä eroavaisuuksia.

8.1 Tulokset

Toiminnan siirtäminen yhteen osakeyhtiöön on mahdollista toteuttaa joko siten, että toinen ns. toiminimistä muutetaan yritysmuodon muutoksella osakeyhtiöksi ja toinen yrittäjä tulee uutena osakkaana siihen mukaan yritysmuodon muutoksen jälkeen tai siten, että yrittäjät yhdessä perustavat kokonaan uuden osakeyhtiön. Vaihtoehtona on toki jatkaa myös nykyisellä mallilla, tai muuttaa vain toinen tai molemmat yritykset osakeyhtiöiksi, mutta siten, ettei toimintoja yhdistetä. Yrittäjien onkin pohdittava, mitä ominaisuuksia he yritystoiminnassa arvostavat ja mitkä ominaisuudet eivät ole yhtä merkittäviä, ja ovatko se valmiita sitoutumaan yhteiseen yritykseen.

Nykytilanteen etuja ja haittoja käsiteltiin jo opinnäytetyön alussa. Monet haitoista, tai negatiivisista puolista, ovat sellaisia, joihin yrittäjät itse eivät voi juuri vaikuttaa. Jotkut haitoista koskevat myös osakeyhtiötä, kuten esimerkiksi suhdannevaihtelut tai yrittäjän työkyvyn säilyminen.

Osakeyhtiönä toimimisen hyvä puoli olisi erityisesti se, etteivät yrittäjät ole siinä vastuussa omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan, elleivät he henkilökohtaisesti takaa osakeyhtiön velkoja tai aiheuta tahallisesti tai huolimattomuudella osakeyhtiölle taloudellista vahinkoa. Tämä henkilökohtaisen riskin väheneminen näkyisi myös esimerkiksi työllistettäessä työntekijäitä. Osakeyhtiöllä saattaa myös olla parempi tai luotettavampi mielikuva asiakkaiden silmissä. Taloudellisesta näkökulmasta osakeyhtiönä toimiminen antaisi mahdollisuuksia verotettavan tulon säätelyyn, nk. verosuunnitteluun, sillä yhtiöön voisi jättää varoja, joita verotettaisiin vain 20 prosentin verokannalla ansiotuloverotuksen sijaan, ja kyseisiä varoja voisi sitten myöhemmin käyttää investointeihin tai nostaa edullisemmin verotettuina osinkoina yrityksestä. Yrittäjä sen sijaan maksaisi ansiotuloveroa vain yrityksestä nostetusta palkasta ja mahdollisista luontoiseduista. Yrittäjiä kohdeltaisiin yrityksen työntekijöinä tietyin ehdoin, joten he voisivat hyödyntää esimerkiksi verovapaita etuja, kuten sairauskuluvakuutuksen tai virkistysedun, jolloin tällaiset edut olisivat yrityksen verotuksessa vähennyskelpoisia, kun tällä hetkellä yrittäjät maksavat ne omista nettotuloistaan. Yrityksen omistamien hyödykkeiden yksityinen käyttö johtaisi veronalaisen luontoisedun muodostumiseen, mutta luontoisedusta yrittäjä maksaisi vain veron

verotusarvon mukaisesti, ja luontoisedun kustannus taas olisi yrityksen verotuksessa vähennyskelpoista. Osakeyhtiö voisi maksaa käypää vuokraa osakkaan omistamien tilojen käytöstä vuosittaisen työhuonevähennyksen sijaan ja se voisi myös maksaa palkkaa yrittäjien perheenjäsenille, mikäli perheenjäsenet työskentelisivät yrityksessä. Osakkaat voisivat nostaa yrityksestä verovapaata päivärahaa ja mahdollista kilometrikorvausta matkalaskuja vastaan sen sijaan, että vähennys lasketaan verotuksessa.

Mikäli yrittäjät päätyisivät muodostamaan yhteisen osakeyhtiön tarkoittaisi tämä myös yhden yrityksen hallinnollisia kuluja kaksinkertaisten kulujen sijaan, kuten vaikkapa yritysvakuutuksia, ohjelmistokuluja tai taloushallintokuluja. Lisäksi yritystoimintaan tarvittavia hankintoja voisi osittain ostaa vain yhden kappaleen yhteiseen käyttöön. Osakeyhtiöön olisi mahdollista myöhemmin ottaa myös uusia osakkaita tai hankkia helpommin rahoitusta, mikäli toimintaa haluttaisiin laajentaa. Osakeyhtiön voisi myös helpommin myydä, ja yrittäjä voisi jäädä työskentelemään yritykseen tai sitten poistua siitä kokonaan. Osakkuus yrityksessä ei välttämättä vaikuta esimerkiksi työttömyysturvaan, tosin tästä voidaan vaatia selvityksiä. Yrityksen pankkitilin varoja pidettäisiin osakeyhtiön varoina ja ne laskettaisiin mukaan osakeyhtiön varallisuuteen myös verotuksessa.

Osakeyhtiönä toimimisen negatiivisina puolina voitaisiin pitää sääntelyn ja paperityön määrää. Päätöksenteko on kankeampaa ja vaatimukset päätösten dokumentoinnista ja rekisteröinnistä laajempia. Osakeyhtiölle on tehtävä tilinpäätös ja tiettyjen rajojen täytyessä myös tilintarkastus. Osakeyhtiön tulee pitää yhtiökokous, valita hallitus, määritellä edustus oikeudet ja hoitaa palkanlaskentavelvoitteet. Osakeyhtiön lopettaminen ei myöskään ole vain ilmoitusluontoinen asia. Osakeyhtiön omaisuuden yksityiskäyttö muodostaa luontoisedun, jolle on määriteltävä verotusarvo, sen sijaan että yksityiskäytön voisi vain oikaista verotuksessa. Osakeyhtiöstä saatavaa tuloa verotetaan osin kahdesti, sillä osakeyhtiö maksaa tuloksestaan ensin veron, ja vasta sen jälkeen tuosta verotetusta tulosta on mahdollista maksaa osinkoja, joita myös verotetaan.

Kahden yrittäjän osakeyhtiössä on lisäksi riitettävä työtä ja laskutusta kahden yrittäjän palkkaan ja yrityksen kuluihin. Lisäksi riskinä on, että yrittäjät ajautuvat riitatilanteeseen, jolloin yrityksen toiminta voi olla vaikeutunut tai jopa uhattuna. Tällaiseen on syytä varautua

jo etukäteen. Tämän vuoksi onkin pohdittava tarkkaan, miten osuudet osakeyhtiössä jaetaan, tai miten toimitaan, jottei jokin päätös jäisi avoimeksi, mikäli osakkaat ovat eri mieltä. Lisäksi tulisi päättää kuka yritystä voi edustaa, vai voivatko yrittäjät edustaa yritystä vain yhdessä, ovatko molemmat hallituksen jäseniä ja valitaanko yritykselle toimitusjohtaja. Perustamissopimukseen, yhtiöjärjestykseen ja osakassopimukseen kannattaa panostaa, ja pyrkiä tällä tavoin ennakoimaan riskejä. Yrittäjien tulee sopia palkan perusteista, sillä osakkuus tai osuudet eivät sellaisenaan määrittele palkkatasoa, vaan se voi perustua esimerkiksi työpanokseen tai työaikaan. Lisäksi tulee huomioida, että rakennusalalla työehtoja määrittelee työehtosopimus, etenkin jos myöhemmässä vaiheessa päätetään työllistää myös ulkopuolisia henkilöitä. Toiminnan kasvun myötä tulee huomioida, että vaatimuksetkin kasvavat. Myöhemmässä vaiheessa tulee myös sopia tuloksen käsittelystä ja mahdollisista osingoista huomioiden, että osakkaat ovat osinkojen suhteen aina tasa-arvoisia.

Yhteisen yrityksen etuna etenkin rakennusalalla on erityisesti rakennusalaa koskevan lainsäädännön vaatimien asioiden käsittely vain yhdessä yrityksessä. Nykytilanteessa yrittäjät ovat tilaajavastuun piirissä toisiltaan ostamastaan työstä, eli heidän tulee joka tapauksessa huolehtia, että myös toisen yrityksen osalta tilaajavastuun alaiset asiat ovat kunnossa. Yhdessä yrityksessä heillä on toki edelleen vastuu selvittää nämä asiat, mikäli he ostavat työtä toisilta yrityksiltä, mutta heidän ei tarvitse tarkistaa toistensa yrityksiä yhteistyötä tehdessään. Tämä näkyy myös arvonlisäveron käsittelyssä, sillä tällä hetkellä työtä ostava osapuoli huolehtii myös aliurakoijansa arvonlisäveron tilityksestä rakennusalan käännetyn arvonlisäverotuksen mukaisesti ja aliurakoija tekee arvonlisäverottomia laskuja. Yhteisessä yrityksessä heidän tulee huolehtia vain myynnistä, eli myyvätkö he palvelujaan ostajalle, johon käännettyä arvonlisäverotusta voidaan soveltaa. Laskutukseen ei myöskään muodostu ketjua, jolloin kummankaan ei tarvitse laskuttaa myös toisen työtä oman yrityksensä kautta. Tämänhetkisen tilanteen tuoma riski toimeksiantosuhteen ja työsuhteen rajanvedosta häviäisi, sillä molemmat olisivat yhteisen yrityksen työskenteleviä yrittäjiä. Myöskään urakkatiedoista toisen yrittäjän osalta ei tarvitsisi huolehtia, eli ei tarvitsisi seurata ylittääkö jokin tilaus urakkailmoituksen edellytykset.

8.2 Yrittäjien näkökulma

Yrittäjille toteutetun haastattelun liitteenä oli opinnäytetyön tekijän kokoama taulukko yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja osakeyhtiönä toimimisen keskeisistä eroista. Taulukko on esitelty kohdassa 7, toteutusvaihtoehdot. Yrittäjille esitettiin kysymys: Mitä ajattelet oheisesta vertailusta? Kumpaa vaihtoehtoa pidät itsellesi sopivampana? Vastauksiksi saatiin:

”Tällä hetkellä ja nykyisellä toiminnalla toiminimi ehkä parempi.”

”Mikäli toiminta laajenisi ja olisi mahdollisuus palkata työntekijöitä, niin silloin oy.”

”Koen toiminimen kevyemmäksi vaihtoehdoksi, koska päätöksistä vastaa yksi henkilö. Lisäksi byrokratiaa on huomattavasti vähemmän.”

”Osakeyhtiössä positiivinen puoli olisi se, että varallisuudesta ja sen riskeistä vastaa yhtiö, ei henkilökohtainen omaisuus.”

Tästä voidaan päätellä, ettei yrittäjillä vielä ole edellytyksiä arvioida eri yhtiömuotojen eroja tai sopivuutta omaan toimintaansa, sillä heillä ei ole ollut näistä asioista riittävästi tietoa, ja näin ollen tälle työlle on ollut tarve. Tämän opinnäytetyön avulla sekä opinnäytetyöntekijän opastuksella yrittäjien on mahdollista tehdä yritystoimintansa jatkoa koskevia päätöksiä oikeaan tietoon perustuen ja toimia mahdollisessa osakeyhtiössä lakien ja sääntöjen mukaan.

8.3 Jatkotoimenpiteet

Tässä opinnäytetyössä tehdyn selvityksen perusteella voidaan nykyisten ammatinharjoittajien kanssa keskustella tarkemmin heidän toiveistaan ja tavoitteistaan ja toisaalta heidän valmiudestaan perustaa yhteinen yritys tai vaihtoehtoisesti muuttaa oman yrityksensä toimintamuotoa.

Seuraavana tutkimusaiheena voisi olla esimerkiksi laskelma muutoksen vaikutuksista sekä yrityksen verotukseen että henkilökohtaiseen verotukseen yritysten nykyisillä taloustiedoilla tai tavoitelluilla luvuilla. Toinen luonnollinen seuraava askel olisi yritysmuodon muutoksen käytännön toteutus nykyisten ammatinharjoittajien toivomalla tavalla.

Yritysmuodon muutoksen myötä tulisi myös tehdä uudet osto- ja myyntisopimukset, selvittää kaluston myynti tai siirto uudelle yritykselle, laskea luontoisetuarvot erityisesti yrityksen autojen käytöstä ja mahdollisista muista käyttöönotettavista eduista, määrittellä yrityksen toimipiste, jos sellainen on sekä ottaa uudelle yritykselle vakuutukset. Lisäksi tulee huolehtia, että uudessa yrityksessä on järjestetty kirjanpito, palkanlaskenta sekä muu hallinto asianmukaisesti.

8.4 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön tekijä ja työn kohteena olevat yrittäjät ovat jo jonkin aikaa pohtineet yritysmuodon muutoksen mahdollisuutta ja toisaalta yrittäjien yhteisen yrityksen perustamista. Opinnäytetyön aihetta pohdittaessa tästä muodostuikin hyvä mahdollisuus perehtyä yritysmuodon muutokseen ja osakeyhtiön toimintaan tarkemmin, koska tällaiselle selvitykselle oli joka tapauksessa tarve. Aluksi ajatuksena oli perehtyä enemmän lukuihin ja verotukseen, mutta yrittäjien kanssa keskustellessa ja alustavia muistiinpanoja tehdessä kirkastui ajatus, että olisi tärkeää ensin yritysmuotojen hallinnollisia eroavaisuuksia sekä huomioitavia käytännön asioita.

Vaikka opinnäytetyön tekijä on työskennellyt eri yhtiömuotojen parissa sekä tilitoimistossa että yrityksissä sisällä, ei tämäntyppistä yhteenvetoa ole ollut suoraan saatavilla. Tämä selkeytti eroavaisuuksia ja mahdollisuuksia myös tekijän näkökulmasta. Tietoa oli kuitenkin ennestään sen verran, että oli mahdollista tehdä alustavia muistiinpanoja huomioitavista asioista, ja sitten etsiä niille perustelu luotettavasta lähteestä. Se aiheuttikin jonkin verran haasteita, että löytyi juuri se oikea laki tai asetus, jossa tietystä asiasta säädetään. Lait myös usein viittasivat toiseen lakiin, jolloin oli tarkistettava, mitä siinä laissa tarkalleen ottaen määritellään. Vaikeinta olikin rajata opinnäytetyötä, sillä jatkuvasti löytyi uusia mahdollisesti huomioitavia asioita.

Opinnäytetyön aihetta on ajatustasolla prosessoitu jo pidempään, mutta työn varsinainen aloittaminen ja tekeminen vei aikansa muun elämän ohessa. Aikataulu muuttui myös hieman tiiviimmäksi työn tekemisen aikana, mutta onneksi vasta prosessin loppupuolella, jotta opinnäytetyö oli mahdollista saattaa loppuun aikataulun puitteissa.

Lähteet

Ennakkoperintälaki 1118/1996 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>

Isosävi, J. (1.1.2019) Tapaturmavakuutus. Haettu 13.1.2023 osoitteesta <https://www.palkkaus.fi/abc/tapaturmavakuutus/>

Kirjanpitolaki 1336/1997 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 122/1919
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1919/19190122001>

Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061233>

Laki tulotietojärjestelmästä 53/2018 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180053>

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 555/1998
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980555>

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>

Minilex. (n.d.-a) Yksityisen elinkeinonharjoittajan konkurssi
<https://www.minilex.fi/a/yksityisen-elinkeinonharjoittajan-konkurssi>

Minilex. (n.d.-b) Yksityinen elinkeinonharjoittaja yritysmuotona
<https://www.minilex.fi/a/yksityinen-elinkeinonharjoittaja-yritysmuotona>

Osakeyhtiölaki 624/2006 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Patentti- ja rekisterihallitus. (28.9.2017) Osakeanti
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/osakeanti.html>

Patentti- ja rekisterihallitus. (31.12.2021, -a) Osakkeet
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/osakkeet.html>

Patentti- ja rekisterihallitus. (24.2.2021, -b) Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiönä
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html>

Patentti- ja rekisterihallitus. (19.5.2022) Yksityisen elinkeinonharjoittajan (toiminimiyrittäjän) perustamisilmoitus <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus. (n.d.) Osakeyhtiön perustamispaketti <https://www.ytj.fi/material/collections/130qAsSyM/iUKMcQBbK/osakeyhtio-perustamispaketti.pdf>

Rakennusliitto. (n.d.-a) Rakennusalan työehtosopimus urakkahinnoitteluineen 2022–2024 https://rakennusliitto.fi/wp-content/uploads/2022/04/Rak_Tes_2022_2024.pdf

Rakennusliitto. (n.d.-b) Talonrakennusala <https://rakennusliitto.fi/palkat-ja-tyoehdot/sopimusalat/talonrakennusala/>

Sairausvakuutuslaki 1224/2004 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224>

Suomi.fi. (27.5.2019) Osakkuus toimivassa yrityksessä <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/omistajanvaihdokset-ja-yrityskaupat/opas/yrityksen-tai-osakkuuden-ostaminen/osakkuus-toimivassa-yrityksessa>

Suomi.fi. (20.5.2021) Toiminimen lopettaminen <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/yritystoiminnan-lopettaminen/opas/yritystoiminnan-lopettaminen/toiminimen-lopettaminen>

Suomi.fi. (27.6.2022, -a) Osakeyhtiön perustamissopimus ja yhtiöjärjestys <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/osakeyhtio/osakeyhtion-perustamissopimus-ja-yhtiojarjestys>

Suomi.fi. (27.6.2022, -b) Toiminimen perustaminen <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/yksityinen-elinkeinonharjoittaja/toiminimen-perustaminen>

Tilintarkastuslaki 1141/2015 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151141>

Tuloverolaki 1535/1992 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.) Tilaajavastuulla tuetaan työehtojen noudattamista <https://tem.fi/tilaajavastuu>

Työntekijän eläkelaki 395/2006 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060395>

Työsopimuslaki 55/2001 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055>

Työtaturma- ja ammattitautilaki 459/2015
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150459>

Työterveyshuoltolaki 1383/2001 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011383>

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry. (n.d.) Yritystoiminta ja työttömyysturva
<https://www.tyj.fi/jos-jaat-tyottomaksi/tyottoman-tietopankki/yritystoiminta-ja-tyottomyysturva/>

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753 <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>

Varma. (n.d.) YEL-työtulon määrittäminen <https://www.varma.fi/yrittaja/yel-vakuutus/yel-tyotulon-maarittaminen/>

Verohallinto. (9.3.2017, -a) Liikkeen- ja ammatinharjoittajien sekä maataloudenharjoittajien matkakustannusten vähentäminen <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48192/liikkeen-ja-ammattiharjoittajien-seka-m3/>

Verohallinto. (29.5.2017, -b) Työnantajan ottaman sairauskuluvakuutuksen verotus <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48347/tyonantajan-ottaman-sairauskuluvakuutuksen-verotus/>

Verohallinto. (26.3.2019, -a) Rakennusalan harmaan talouden torjunta <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yhteisty-ja-palvelut/verotarkastus-ja-harmaa-talous/miten-verohallinto-torjuu-harmaata-taloutta/rakennusalan-harmaan-talouden-torjunta/>

Verohallinto. (1.11.2019, -b) Rakentamisen tiedonantovelvollisuus <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48413/rakentamiseen-liittyv%C3%A4-tiedonantovelvollisuus/>

Verohallinto. (25.11.2019, -c) Tulolähdesiirrot, yksityiskäyttönotot ja yksityissijoitukset luonnollisten henkilöiden ja henkilöyhtiöiden verotuksessa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/80791/tulol%C3%A4hdesiirrot-yksityisk%C3%A4ytt%C3%B6notot-ja-yksityissijoitukset-luonnollisten-henkil%C3%B6iden-ja-henkil%C3%B6yhti%C3%B6iden-verotuksessa/>

Verohallinto. (10.12.2020, -a) Rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/toimialakohtaista-tietoa/rakennusalan-kaannetty-arvonlisaverovelvollisuus/>

Verohallinto. (29.12.2020, -b) Työtilan vuokra – työtilan kulut liikkeen- ja ammatinharjoittajan verotuksessa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammatinharjoittaja/tyotila/>

Verohallinto. (21.5.2021) Työmatkakustannusten korvaukset verotuksessa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48013/ty%C3%B6matkakustannusten-korvaukset-verotuksessa3/>

Verohallinto. (7.12.2022, -a) Ennakonpidätys osingosta ja Verohallinnolle annettavat ilmoitukset <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48467/ennakonpidatys-osingosta-ja-verohallinnolle-annettavat-ilmoitukset6/>

Verohallinto. (15.2.2022, -b) Erityisalalla työskentelevän matkakustannukset <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/65718/erityisalalla-ty%C3%B6skentelev%C3%A4n-matkakustannukset4/>

Verohallinto. (27.1.2022, -c) Henkilökuntaedut verotuksessa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/62486/henkil%C3%B6kuntaedut-verotuksessa6/>

Verohallinto. (20.12.2022, -d) Luontoisedut verotuksessa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47886/luontoisedut-verotuksessa12/>

Verohallinto. (4.9.2022, -e) Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi 4.9.2022 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhtioksi3/>

Verohallinto. (20.4.2022, -f) Työnantajan ottamien vapaaehtoisten riskihenkilövakuutusten verotus <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48521/ty%C3%B6nantajan-ottamien-vapaaehtoisten-riskihenkil%C3%B6vakuutusten-verotus/>

Verohallinto. (23.9.2022, -g) Varainsiirtovero liikeosakkeista eli muista kuin asunto-osake- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeista <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/asuminen/varainsiirtovero/liikeosakkeet/>

Verohallinto. (16.11.2022, -h) Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2023 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47405/verohallinnon-paatos-verovapaista-matkakustannusten-korvauksista-vuonna-2023/>

Verohallinto. (10.11.2022, -i) Veronumero on pakollinen rakennustyömaalla ja telakalla <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/ulkomailta-suomeen/toihin-suomeen/rakennusty%C3%B6maalle/veronumero/>

Verohallinto. (1.1.2023, -a) Liikkeen- ja ammatinharjoittaja: Elinkeinotoiminnan varat ja velat toiminnan lopettamisen yhteydessä <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/toiminnan-lopettaminen/tuloverotus/elinkeinotoiminnan-varat-ja-velat-toiminnan-lopettamisen-yhteydessa/>

Verohallinto. (13.1.2023, -b) Osakkeiden myynti https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynt/

Verohallinto. (1.1.2023, -c) Peitelty osinko <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko8/>

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061272>

Yrityksen perustaminen.net. (n.d.) Osakassopimus <https://yrityksen-perustaminen.net/wp-content/uploads/2013/09/Osakassopimus.doc>

Liite 1: Perustamissopimuksen malli (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.)**Perustamissopimus**

1. Perustamme tällä perustamissopimuksella osakeyhtiön,

jonka toiminimi on

2. vaihtoehto

3. vaihtoehto

Hyväksymme toiminimen ja vaihtoehdot rekisteröitäväksi ilmoitetussa järjestyksessä

Merkitsemme yhtiön osakkeet seuraavasti:

Täydellinen nimi	Syntymäaika/Y-tunnus	Osakkeiden numerot
------------------	----------------------	--------------------

2. Kustakin osakkeesta on yhtiölle maksettava _____ euroa.

Osakkeet on maksettava viimeistään _____ (pp.kk.vvvv).

Jos osakkeista ei makseta mitään, osakkeesta yhtiölle maksettava määrä merkitään nolllaksi tai todetaan, että osakkeesta ei makseta yhtiölle eikä osakkeen maksuaikaa mainita.

3. Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valitsemme

ja varajäseneksi

4. Hallituksen puheenjohtajaksi valitsemme

5. Tilintarkastajaksi valitsemme

ja varatilintarkastajaksi

Tilintarkastajia ei ole valittu

6. Yhtiön toimitusjohtajaksi valitsemme
(toimitusjohtaja ei ole pakollinen, täytetään tarvittaessa)

7. Yhtiön tilikausi on _____ (pp.kk. - pp.kk.)

8. Yhtiöjärjestys on tämän perustamissopimuksen liitteenä.

9. Valtuutetaan ilmoituslomakkeella nimetty asiamies tekemään rekisteriviranomaisen mahdollisesti edellyttämät korjaukset kaikkien osakkeenomistajien puolesta perustamissopimukseen tai yhtiöjärjestykseen.

Kaikkien osakkeenomistajien
allekirjoitukset

nimenselvennykset

päiväys

Liite 2: Yhtiöjärjestyksen malli (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.)**Yhtiöjärjestys - liite perustamissopimukseen (Vaihtoehto B)**

1§ Yhtiön toiminimi on

2§ Yhtiön kotipaikka on

3§ Yhtiön toimiala on

4§ Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu yhdestä viiteen varsinaista jäsentä ja ainakin yksi varajäsen, mikäli hallitukseen valitaan vähemmän kuin kolme varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi jatkuu toistaiseksi.

5§ Yhtiötä edustavat paitsi hallitus, myös hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja kumpikin yksin ja hallituksen jäsenet kaksi yhdessä. Lisäksi hallitus voi antaa nimetyille henkilöille prokuran tai oikeuden yhtiön edustamiseen.

6§ Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta kirjallisesti jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

7§ Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on päätettävä:

1. tilinpäätöksen vahvistamisesta;
2. taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
3. vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
4. tarvittaessa hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta.

8§ Osakkeenomistajalla ja yhtiöllä on oikeus lunastaa muulta omistajalta kuin yhtiöltä toiselle siirtyvä osake. Ensijainen lunastusoikeus on osakkeenomistajalla. Jos useampi osakkeenomistaja haluaa käyttää lunastusoikeuttaan, osakkeet jaetaan lunastukseen halukkaiden kesken heidän omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa. Mikäli osakkeiden jako ei mene tasan, jaetaan ylijääneet osakkeet lunastusta haluavien kesken arvalla. Yhtiöllä on lunastusoikeus, mikäli kukaan osakkeenomistajista ei lunasta siirtyviä osakkeita.

Muilta osin lunastukseen sovelletaan osakeyhtiölain määräyksiä.

Liite 3: Osakassopimuksen malli (Yrityksen perustaminen.net, n.d.)

1

OSAKASSOPIMUS

Me allekirjoittaneet olemme sopineet _____-nimisen yhtiön hallintoon ja omistukseen sekä yhtiön toimintaan liittyvistä asioista. Allekirjoittamalla tämän sopimuksen sitoudumme noudattamaan tätä sopimusta ja toimimaan yhtiön asioita hoitaessamme tämän sopimuksen mukaisesti.

1. Yhtiön tarkoitus

Yrityksen toimintaideologiana on _____

2. Sopimuksen osapuolet

Tämän sopimuksen osapuolia ovat yhtiö ja yhtiön nykyiset osakkaat. Sopimus sitoo myös myöhemmin osakkaaksi tulevia.

3. Yhtiön hallinto ja toimielinten valinta

Yhtiön hallitukseen kuuluu ___ jäsentä.

Osakkeenomistajaryhmällä, jolla on yhdessä puolet osakkeista, on oikeus nimittää yksi edustaja hallitukseen.

Ne paikat, joita ei ole täytetty tämän kohdan perusteella, täytetään yhtiökokouksessa, jossa äänivaltaa käyttävät vain ne osakkaat, jotka eivät osallistuneet kiintiöpaikkojen täyttämiseen.

Hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, joka käyttää määräysvaltaa yhtiössä.

Hallituksen jäsenille ei makseta palkkiota työstään hallituksen jäsenenä.

4. Voitonjako

Yhtiö pyrkii siihen, että joka vuosi perustetaan vähintään neljä uutta liiketoiminta-aluetta ja ensisijaisesti yhtiön voitot käytetään toiminnan kehittämiseen. Mikäli osakkaalle suoritetaan voitonjakoa, se tapahtuu osinkoina, osakkaiden takaisinostona tai muuten tulot jaetaan verotukselliset näkökohdat huomioiden edullisella tavalla.

5. Sopimuksen voimassaolo ja muuttaminen

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimus saattaa sisältää erikseen määriteltyjä kohtia, joiden voimassaoloajat ovat määritelty kyseisissä kohdissa.

Sopimuksen muutokseen vaaditaan 80 % kaikista äänistä. Muutos ei saa syrjivästi muuttaa osakkaiden keskinäistä asemaa.

6. Osakkaan lähteminen, osakkeiden myynti sekä lunastaminen

Mikäli osakas haluaa myydä osakkeitaan, hänen tulee ilmoittaa aikeistaan viimeistään kuukautta aikaisemmin. Osakkeiden ensisijainen osto-oikeus jaetaan nykyisten yhtiön perustaneiden osakkeiden kesken tasan, niin että suhteellinen omistusosuus pysyy samana. Osakas voi halutessaan luopua osto-oikeudestaan, jolloin myös hänen osuutensa osto-oikeus jakaantuu tasan jäljelle jääneiden kiinnostuneiden kesken.

Mikäli nykyiset osakkaat eivät halua ostaa osakkeita, voidaan ne laittaa myyntiin yhtiökokouksen erillisellä päätöksellä. Yhtiökokouksen täytyy hyväksyä uusi/uudet osakkaat. Jos osakkeita ei saada kaupaksi nykyisille osakkaile tai ulkopuolisille, on yhtiöllä velvollisuus lunastaa osakkeet niiden tasearvoon. Hinta määräytyy myynti-ilmoituksen hetkellä olevan tasearvon mukaan. Yhtiöllä on aikaa maksaa osakkeet 12 kuukautta myynti-ilmoituksen hetkestä alkaen.

Osakkeiden hinta määräytyy aina yrityksen sen hetkisen tasearvon perusteella.

Mikäli osakas kuolee tai on muuten Force Majeure syystä estynyt, hänen osakkeensa siirtyvät myytäväksi ja ensisijainen osto-oikeus on yrityksen nykyisillä osakkailla.

7. Riitatilanteet

Osakkaiden välisissä riitatilanteissa ratkaisua haetaan lähtökohtaisesti neuvottelemalla. Mikäli ratkaisuun ei päästä, otetaan neuvotteluihin ulkopuolinen sovittelija. Neuvotteluiden jäädessä tuloksettomiksi, viedään asia oikeuden ratkaistavaksi.

Mikäli riitatilanne johtaa osakkaiden haluun jatkaa toimintaa erillään, pyritään liiketoiminta-alueet jakamaan osakkaiden kesken tasan.